

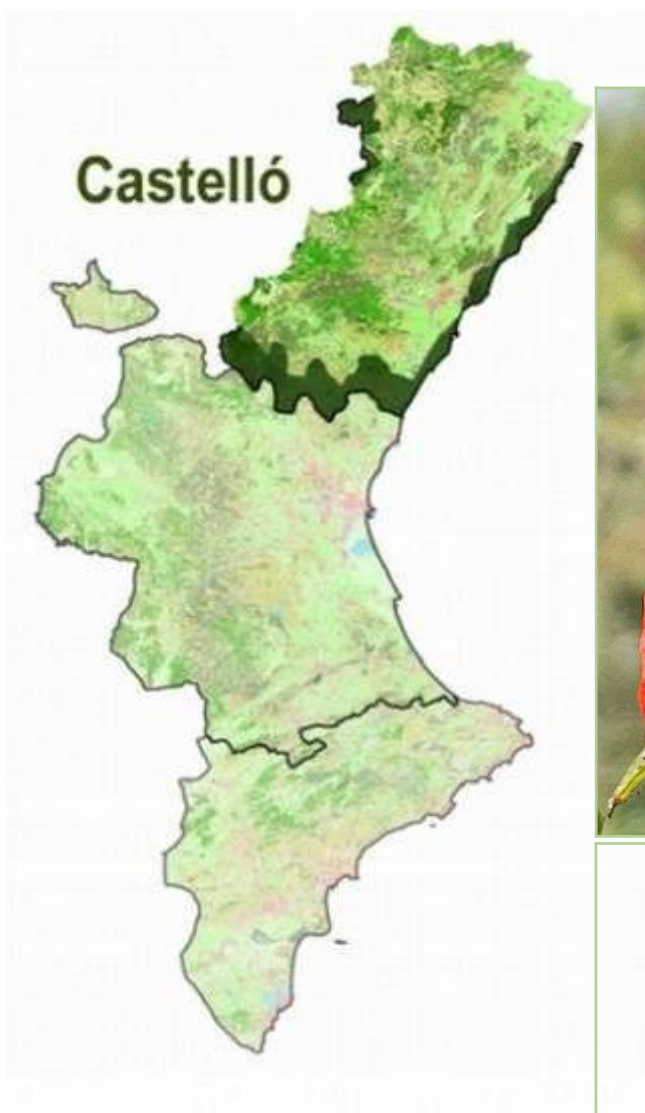

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria de Agricultura,
Desarrollo Rural, Emergencia
Climática y Transición Ecológica

INFORME MENSUAL COYUNTURA AGRARIA

MAIG – 2023

ESTUDIOS AGRARIOS

CASTELLÓ

ÍNDEX

1. RESUMEN.....	4
2. INDICADORS AGROMETEOROLÒGICS.....	6
2.1 Temperatures.....	6
2.2 Precipitació.....	8
2.3 Reserva d'humitat del sòl.....	11
2.4 Índex de precipitació estandarditzat (índex de sequera).....	11
3. SITUACIÓ D'EMBASSAMENTS I RECURSOS CIRCULANTS.....	13
3.1 Embassaments.....	13
3.2 Seguiment d'indicadors d'escassetat.....	14
4. DANYS I SEQUERA.....	15
5. ESTAT DELS CULTIUS.....	22
5.1 CEREALS GRA.....	22
Cereals d'hivern.....	22
Cereals d'estiu.....	24
5.2 TUBERCLES.....	25
5.3 HORTALISSES.....	26
5.4 CÍTRICS.....	32
5.5 FRUITERS.....	34
Alvocat.....	36
Caqui.....	37
Cirerer.....	38
Magraner.....	38
Nispro.....	39
5.6 FRUITA SECA.....	40
Ametler.....	40
Avellaner.....	42
Noguera.....	43
5.7 GARROFERA.....	44

5.8 VINYA.....	45
5.9 OLIVAR.....	46
5.10 UNES ALTRES PRODUCCIONS.....	49
Apicultura.....	49
Ornamentals.....	51
Tòfona.....	52
5.11 PASTURES.....	53

1. RESUMEN

Segons l'Agència Estatal de Meteorologia (AEMET), el mes de maig de 2023 va ser **molt humit** i tèrmicament **normal** en la Comunitat Valenciana. A la província de Castelló la temperatura mitjana obtinguda de les dades subministrades per les estacions de la xarxa SIAR de l'IVIA va ser d'18,3 °C , situant-se un 0,4 °C per damunt de la temperatura mitjana del mateix mes per al període 2008-2022. Les precipitacions acumulades a la província van ser de 71,8 l/m², i es classificava el mes de maig a la província de Castelló de **molt humit**.

La humitat **del sol** en les capes superficials es va situar entre el 4 0% i el 6 0% en la major part de la província. Únicament en una xicoteta zona de l'interior nord presentava valors superiors al 98%. En les capes profundes els valors es van situar majoritàriament entre el 60% i el 80%.

Respecte de l'índex **de precipitació estandarditzat (SPI)**, al maig de 2023 es va situar entre valors de- 1,0 a- 0,5 cosa que indica que la província s'aproximava a la normalitat.

La **reserva hídrica** durant el mes de maig va descendir lleugerament, igual que va succeir el mes anterior i va comptar amb un volum embassat en la conca del Millars de 90,7 hm³, la qual cosa va representar un 49,9% sobre la capacitat total.

Respecte als **danys**, les precipitacions de la segona quinzena de mes alleugerien l'estrés hídric que venien patint la majoria de cultius, afavorint el desenvolupament normal d'aquests. Però per a alguns cultius de secà com els cereals o els cirerers, aquestes pluges van arribar tard i no van poder impedir la pèrdua de collita en la major part de les parcel·les.

Quant a l'estat dels cultius dels **cereals d'hivern i de primavera** no era adequat, amb poca altura, fillol deficient, poques espigues i curtes, i així hom esperava una disminució de la producció, més o menys important, segons la zona de producció. Mentre que en el **cereal d'estiu**, concretament en l'arròs a la comarca de la Plana Baixa, al maig la labor principal va ser la sembra.

Respecte de les **hortícoles**, en maig va començar la recol·lecció de la carabasseta blanca, de cogombre i també de la varietat de pebrera *dolça italiana*. Va seguir la collita de carabasseta, cebes seques i tendres, col lombarda, cabdells, coliflor blanca, encisams, creïlles i tomaques. Mentre que va finalitzar la campanya de la carxofa, la col bròcoli, del pèsol verd en gra, del pèsol en baina o tirabec i de la fava *mutxamel*.

El cultiu de **cítrics** al maig es trobava en ple quallat de fruit i depenent de les zones s'havia iniciat la caiguda fisiològica de fruits.

En la majoria dels **fruïteres** las condicions climàtiques amb temperatures nocturnes suaus i diürnes elevades, van afavorir el quallat i l'engruiximent dels fruits. Les pluges en la segona quinzena del mes van alleujar l'estrés hídric que començaven a acusar els cultius fruiters.

Aquestes pluges també van contribuir a consolidar la bona collita d'ametler, així com la de l'avellaner que presentava un estat fenològic lleugerament avançat a conseqüència de les elevades temperatures de les setmanes anteriors. La **noguera** continuava el seu desenvolupament amb normalitat afavorit també per les precipitacions.

De la mateixa manera, en la **garrofera** les pluges contribuïren a recuperar la grandària de la baina ressentida per les condicions meteorològiques de les setmanes anteriors.

El **raïm** va continuar el seu desenvolupament normal afavorit igual que la resta dels cultius per l'aigua caiguda a final de mes.

Finalment, l'olivera després de la incertesa dels mesos anteriors va semblar recuperar-se després de l'episodi de pluges que va detindre la caiguda fisiològica de flors i va contribuir a consolidar el quallat dels fruits.

2. INDICADORS AGROMETEOROLÒGICS

A la província de Castelló, la temperatura mitjana obtinguda de les dades subministrades per les estacions de la xarxa del Sistema d'Informació Agroclimàtica per al Regadiu (SIAR) de l'IVIA, va ser de 18,3 °C per al mes de maig, cosa que és un 0,4 °C superior a la temperatura mitjana del mateix mes per al període 2008-2022.

El dia més càlid del mes es va donar en la localitat de Borriana el dia 31 de maig aconseguint els 29,2 °C , mentre que el dia més fred va ser el dia 3 de maig en la localitat de Segorbe amb 6,9 °C .

Quant a la precipitació acumulada al maig, segons la mitjana de precipitació obtinguda amb les dades de l'IVIA recollits per la xarxa SIAR a la província de Castelló va ser de 71,8 l/m², oscil·lant els valors acumulats mitjans mensuals per estació entre els 33,9 l/m² en la zona de Benicarló i els 122,4 l/m² de Borriana.

A continuació, es mostra resum meteorològic mensual de la província d'elaboració pròpia realitzat a partir de les dades de l'IVIA recollits per la xarxa SIAR d'estacions agroclimàtiques de la província de Castelló.

ESTACIÓN	T ^º media de las medias (°C)	T ^º máx de las máximas (°C)	T ^º mín de las mínimas (°C)	H.R. de las medias (%)	V. media (Km/h)	Racha máxima (km/h)	E.To total	Pp total (mm)
Benicarló	18,7	27,3	9,3	62,7	6,6	42,4	142,7	33,9
Burriana	18,4	29,2	8,7	71,0	2,4	19,4	112,9	122,4
Castelló Benadresa	18,1	28,1	7,9	66,2	3,1	24,9	116,2	91,1
Nules	18,0	27,2	9,9	69,8	4,6	23,4	119,1	96,5
Onda	18,1	27,2	10,1	64,5	4,6	27,3	124,9	54,3
Ribera de Cabanes	18,8	27,5	8,9	66,6	3,8	21,3	121,7	114,7
San Rafael del Rio	17,7	26,7	7,9	62,2	5,9	41,3	136,8	36,2
Segorbe	16,9	29,0	6,9	62,5	3,4	26,6	117,2	38,6
Vall d'Uixó	18,7	28,3	10,3	63,5	3,2	20,6	120,3	48,6
Vila-real EEA	19,2	28,2	11,6	65,1	5,8	28,9	136,8	81,8

2.1 Temperatures

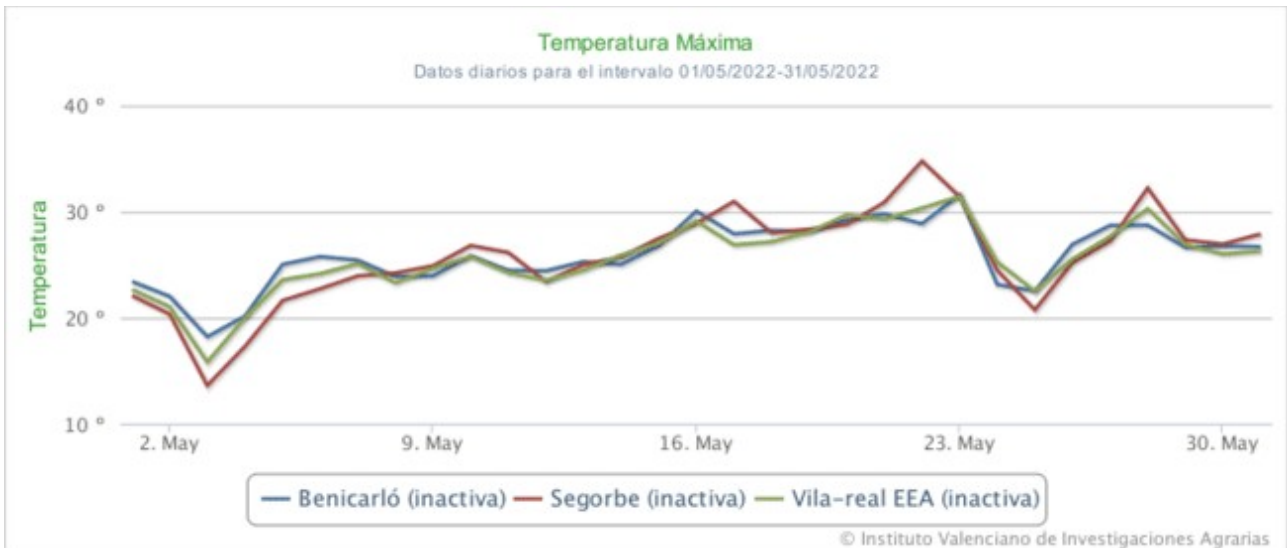
La temperatura mitjana a la província de Castelló, obtinguda de les dades subministrades per les estacions de la xarxa SIAR, en el mes de maig va ser de 18,3 °C. Oscil·laven els valors mitjans mensuals per estació entre els 19,2 °C de Vila-real EEA i els 16,9 °C de Segorbe.

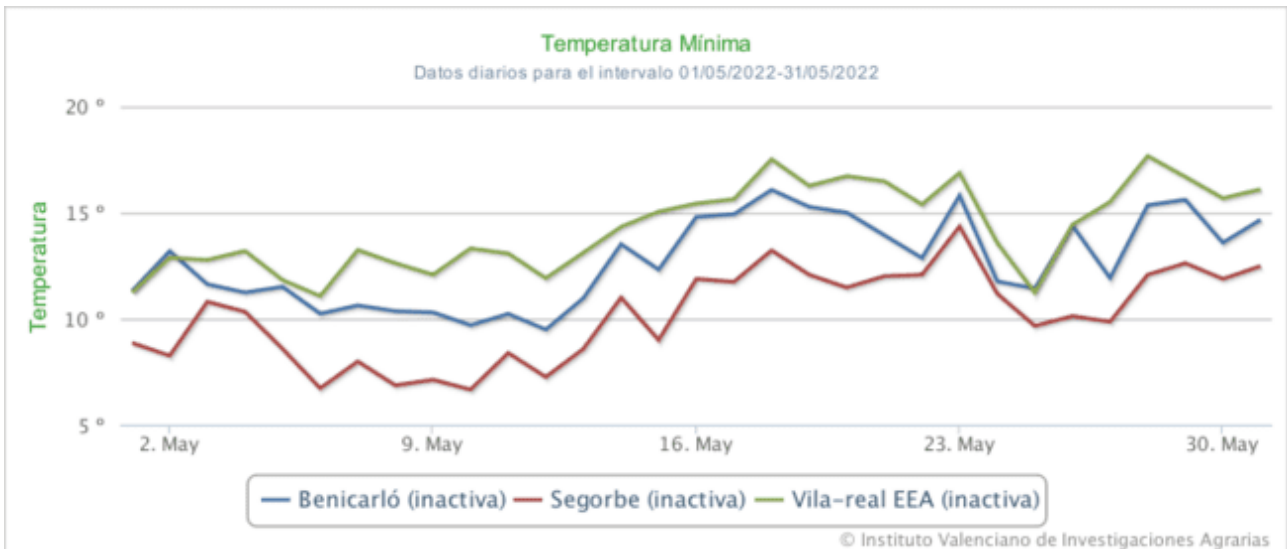
En la següent gràfica es reflecteix l'evolució al llarg del mes de maig de la temperatura mitjana en dues de les estacions litorals (nord i sud) de la xarxa SIAR i una estació de l'interior de la província.

En relació amb les temperatures màximes i mínimes, el valor diari màxim de les temperatures màximes es va registrar el 31 de maig en l'estació de Borriana assolint els 29,2 °C , mentre que la temperatura mínima de les mínimes va ser de 6,9 °C el dia 3 de maig, registrada en l'estació de Segorbe.

En les següents gràfiques es pot observar l'evolució al llarg del mes de maig de les temperatures màximes i mínimes en dos de les estacions litorals (nord i sud) de la xarxa SIAR i una estació de l'interior de la província de Castelló.

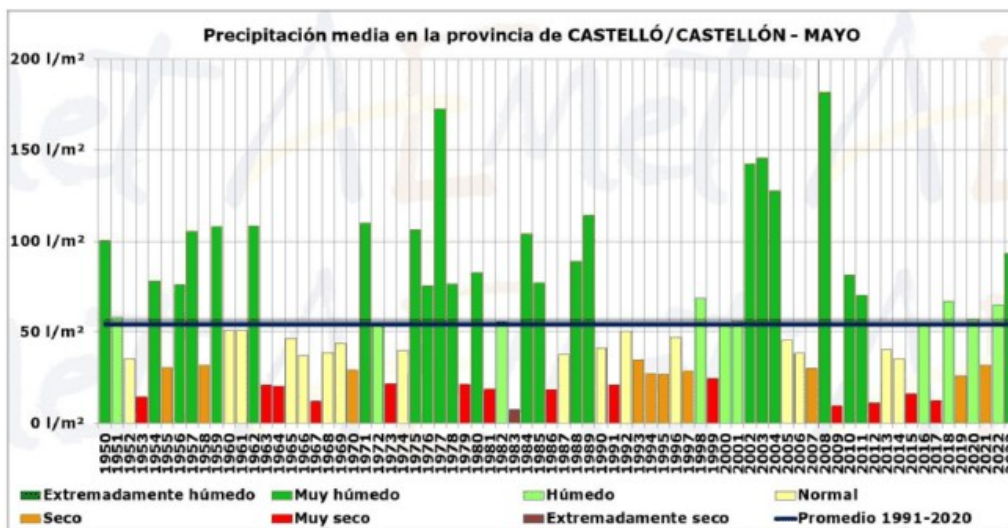

2.2 Precipitació

A la província de Castelló, segons la mitjana de precipitació obtinguda amb les dades de l'IVIA recollits per la xarxa SIAR d'estacions agroclimàtiques, les precipitacions acumulades van ser de 71,8 l/m², oscil·lant els valors mitjans mensuals per estació entre els 122,4 l/m² de Borriana i els 33,9 l/m² de Benicarló.

A continuació, se mostren gràficament els valors de precipitació mitjana a la província de Castelló de la sèrie mitjana entre 1950 i 2023 per al mes de maig.

Font: AEMET. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

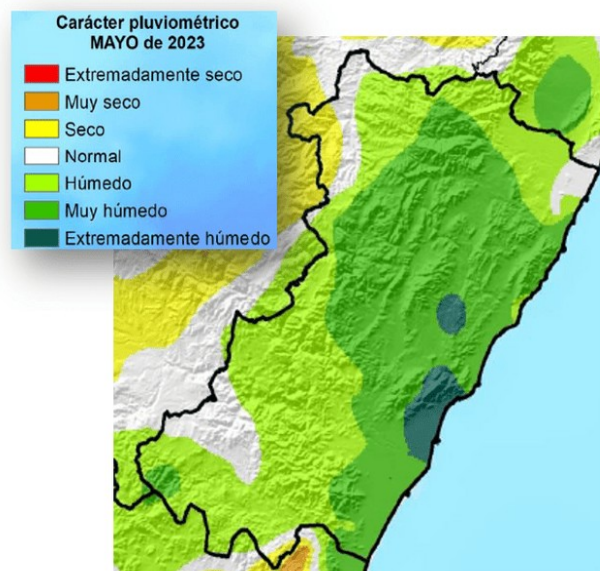
El mes de maig va trencar la tendència d'escassetat de precipitacions. Es concentraren acumulats majors de 50 l/m² entre els dies 25 i 26 de maig en localitats com Cabanes i Borriana.

En la següent gràfica es pot apreciar l'evolució al llarg del mes de maig de la pluviometria en dues de les estacions litorals (nord i sud) de la xarxa SIAR i una estació de l'interior de la província de Castelló.

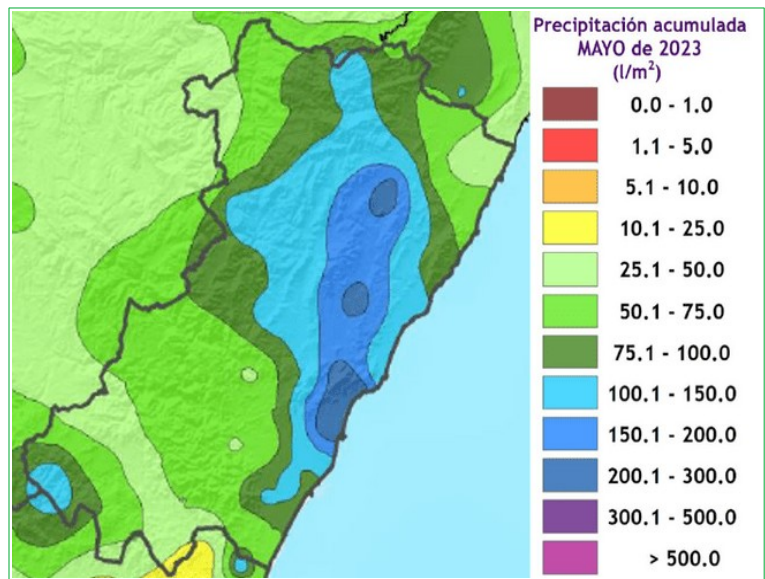

En el següent gràfic es poden observar les característiques pluviomètriques de l mes de maig con acumulats que van passant de secs a humits de l'interior de la província cap al litoral.

Font: AEMET. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

El balanç pluviomètric per al mes de maig va millorar notablement respecte del mes anterior. Podent-se observar en el següent gràfic la distribució de la precipitació acumulada a la província.

Font: AEMET. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

Hi hagué tres emplaçaments a la província localitzats a la Plana Alta que van tindre una precipitació acumulada entre els 200,0 l/m² i els 300,0 l/m², mentre que en bona part de la província els acumulats van ser superiors als 75,0 l/m².

El següent gràfic mostra el balanç hídric nacional a data de 31 de maig.

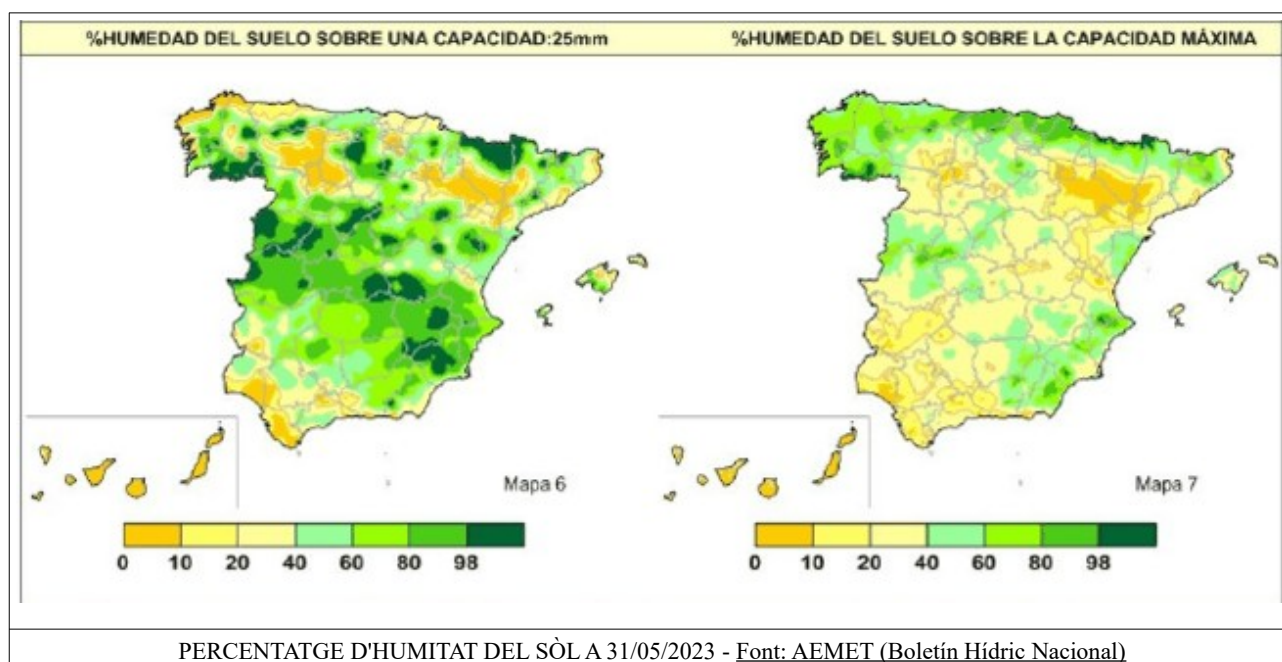

Font: AEMET. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

2.3 Reserva d'humitat del sòl

El Butlletí Hídric Nacional, elaborat desenlment per AEMET, recull la situació de la humitat del sòl referida al percentatge d'aigua disponible per a les plantes, en la capa superficial i en profunditat (profunditat de les arrels) per a tot el territori nacional.

Així, el Balanç Hídric del sòl elaborat per AEMET a 31/05/2023, mostro el sòl de la província majoritàriament amb un percentatge de humitat en les **capes superficials** entre el 40% i el 60% en pràcticament la totalitat del territori i únicament una xicoteta zona de l'interior nord presentava valors superiors a l'98%. En les **capes profundes** la humitat es va situar majoritàriament entre el 60% i el 80%. Trobant les zones del sud de la província en valors entre el 20% i el 40% d'humitat sobre la capacitat màxima.

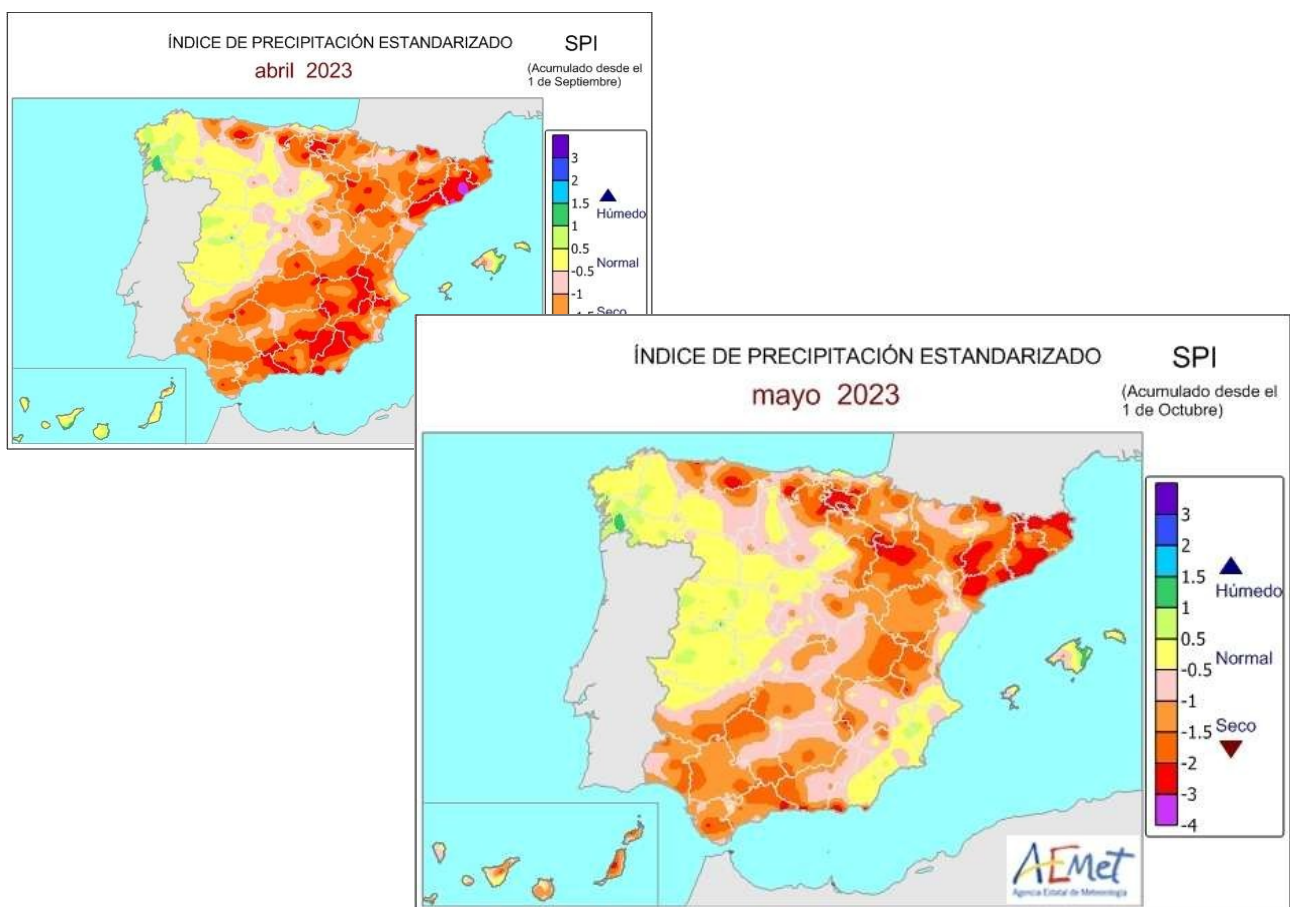
2.4 Índex de precipitació estandarditzat (índex de sequera)

L'Índex **de Precipitació estandarditzat (SPI)** va ser dissenyat a fi de donar compte de les diferents maneres en què el dèficit de precipitació afecta als diferents sistemes de recursos hídrics (humitat del sòl, aigües superficials, aigües profundes, etc). Concretament, el SPI permet avaluar l'impacte del dèficit de precipitació sobre la disponibilitat dels diferents tipus de recursos hídrics. Els valors positius del SPI indiquen una precipitació superior a la mitjana i els valors negatius, una precipitació inferior a la mitjana, per al lloc i període triats. Valors inferiors a -1 indiquen sequera meteorològica.

El SPI que elabora mensualment AEMET, reflectia uns valors que van passar de situar-se en rangs inferiors a la mitjana del mes d'abril per a la major part de la província, a valors entre el -1,0 al 0,5 per al mes de maig.

Aquests valors indicaven que aquests territoris s'aproximaven a la normalitat quant a l'índex de precipitacions. Dues zones de l'interior de la província, una al sud i una altra al nord, van presentar valors entre el -1,5 i -2 que indicaven que continuàvem amb la sequera meteorològica. I només, una zona costanera central de la província mostrà uns valors entre -0,5 i 0,5 que ja començaven a presentar una certa normalitat quant a les precipitacions.

Font: AEMET. Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic.

3. SITUACIÓ D'EMBASSAMENTS I RECURSOS CIRCULANTS

3.1 Embassaments

La **reserva hídrica** durant el mes de maig va seguir descendint lleugerament, igual que va succeir els mesos anteriors i va comptar amb un volum embassat en la conca del Millars¹ de 90,7 hm³, la qual cosa va representar un 49,9% sobre la capacitat total.

Al maig de 2022, el nivell dels embassaments se situava en 124,1 hm³ (59,80%).

A continuació, es mostra la situació a la província dels principals embassaments a data 29 de maig de 2023.

 		Parte Estado Embalses 29-05-2023		
EMBALSE	CAPACIDAD Hm3	EMBALSADO Hm3	% S/TOTAL	Variación (en Hm3) respecto 22/05/2023
Sistema MIJARES				
ALCORA	1,4	0,94	68,81%	0,00
ARENOS	110,9	64,00	57,70%	-0,69
MARIA CRISTINA	18,4	3,99	21,65%	1,21
SICHAR	49,3	21,18	42,97%	0,96
BALAGUERAS	0,1	0,11	87,77%	0,00
VALBONA	0,5	0,30	59,24%	0,02
MORA DE RUBIELOS	1,0	0,19	19,01%	0,00

Embassament de Maria Cristina – La Plana Alta – Imatges: Secció d'Estudis Agraris

¹ El percentatge de volum embassat es veu distorsionat respecte de l'any anterior, a conseqüència de la remodelació que ha patit l'embassament d'Arenós en la conca del Millars i que ha vist com la seua capacitat total ha passat dels 136,9 hm³ als 110,9 hm³.

3.2 Seguiment d'indicadors d'escassetat

► Indicadors de sequera prolongada i d'escassetat

En el Pla Especial de Sequera (PES) vigent, desenvolupat per la Confederació Hidrogràfica del Xúquer (CHX), es diferencia el diagnòstic i la gestió de les situacions de sequera prolongada i les d'escassetat conjuntural de la Demarcació.

Per a això, el PES estableix unitats de gestió territorial diferenciades i un doble sistema d'indicadors.

- Defineix sequera prolongada com aquella produïda per circumstàncies excepcionals o que no han pogut preveure's raonablement. Com a indicador de sequera prolongada s'ha pres el SPI (Índex de Precipitació Estandarditzada). Es divideix el territori en 13 unitats territorials (UT), corresponent a la província de Castelló tres: (1) Sénia-Maestrat, (2) Millars-Plana de Castelló i (3) Palància-les Valls. Cada UT disposa de 47 pluviòmetres representatius (11 a Castelló), a partir dels quals i mitjançant una ponderació, s'obtenen els **Índexs d'Estat de Sequera (IES)** per a cada UT. Aquest valor estarà entre 0 i 1, sent el llindar el valor 0,3; valors inferiors indicaran sequera i superiors, normalitat.

- D'altra banda, l'escassetat és la situació de manca de recursos hídrics per a atendre les demandes d'aigua previstes. L'escassetat conjuntural, que és objecte de seguiment de l'informe, representa la situació d'escassetat no continuada que, encara permetent el compliment dels criteris de garantia en l'atenció de demandes, limita temporalment el subministrament de manera significativa. Per al cas d'escassetat, en cada unitat territorial s'han triat diversos indicadors relacionats amb la disponibilitat de recursos, de manera que reflecteixen el risc de no satisfer les demandes d'aigua. En la Demarcació Hidrogràfica del Xúquer les variables triades han sigut les precipitacions mesurades en les estacions meteorològiques, les aportacions dels rius en les estacions d'aforament i les aportacions d'entrades a embassaments, les evolucions dels nivells piezomètrics en els aqüífers i els volums embassats. Com en l'índex de sequera, es combinen i ponderen les diferents variables utilitzades, obtenint el **Índex d'Estat d'Escassetat (IEE)**. El rang de valors de l'índex va de 0 a 1 i permet classificar la situació d'escassetat en els quatre nivells següents, que es codificaran amb els colors que s'indiquen en el quadre:

Descripción	Valor del indicador/IEE	Estado/escenario
Ausencia de escasez	1,00-0,50	NORMALIDAD
Escasez moderada	0,50-0,30	PREALERTA
Escasez severa	0,30-0,15	ALERTA
Escasez grave	0,15-0,00	EMERGENCIA

Per a més informació, pot consultar-se l'informe en la següent pàgina web: <https://www.chj.es/es-es/medioambiente/gestionsequia/documentos/informes%20Seguimiento/InformeSequia.pdf>

En el següent gràfic s'indiquen els índexs IES (*I. d'Estat de Sequera*) i el IEE (*I. d'Estat d'Escassetat*) per al mes de maig, així com un seguiment de l'evolució dels últims dotze mesos del IEE.

INFORME DE SEGUIMIENTO DE LA SEQUÍA Y LA ESCASEZ - CASTELLÓN - MAYO 2023

UNIDADES TERRITORIALES E ÍNDICES DEL MES			REPRESENTACIÓN GRÁFICA DE LOS ESCENARIOS SEQUÍA / ESCASEZ.	
Código y nombre UTS	IES	IEE		
1 <i>Cenia-Maestrazgo</i>	0,45	0,42		
2 <i>Mijares-Plana de Castellón</i>	0,35	0,45		
3 <i>Palancia-Los Valles</i>	0,00	0,34		

IES: Índice de Sequía Prolongada. Valores entre 0 (máx. sequía) y 1 (normalidad): umbral de detección de sequía prolongada IES < 0,30 (rojo), hasta 1 normalidad (amarillo)

IEE: Índice de Estado de Escasez.

	Evolución mensual del IEE e indicación del escenario diagnosticado.												ESCENARIO
	jun-22	jul-22	ago-22	sep-22	oct-22	nov-22	dic-22	ene-23	feb-23	mar-23	abr-23	may-23	
1 <i>Cenia-Maestrazgo</i>	0,75	0,78	0,85	0,8	0,73	0,83	0,58	0,71	0,50	0,56	0,43	0,42	NORMALIDAD
2 <i>Mijares-Plana de Castellón</i>	0,76	0,81	0,81	0,71	0,76	0,78	0,71	0,67	0,66	0,61	0,53	0,45	NORMALIDAD
3 <i>Palancia-Los Valles</i>	0,72	0,77	0,71	0,88	0,76	0,69	0,58	0,61	0,62	0,51	0,38	0,34	NORMALIDAD

Clasificación del estado del indicador e IEE y del escenario	Descripción	Val. indic. / IEE	Estado/escenario	Descripción	V. indic./IEE	Estado/escenario
		Ausencia de escasez	1,00-0,50	NORMALIDAD	Escasez severa	0,30-0,15
Escasez moderada		0,50-0,30	PREALERTA	Escasez grave	0,15-0,00	EMERGENCIA

Fuente: CHJ. "INFORME DE SEGUIMIENTO DE LA SEQUÍA Y LA ESCASEZ"

<https://www.chj.es/es-es/medioambiente/gestionsequia/Documents/Informes%20Seguimiento/InformeSequia.pdf>

4. DANYS I SEQUERA

Per a la descripció dels danys puntuals en cultius i ramaderia a la província de Castelló s'ha tingut en compte la informació subministrada per les Oficines Comarcals i pels col·laboradors de la Secció d'Estudis Agraris.

La primera quinzena del mes de maig, com ja va ocórrer en març i a l'abril, va ser seca i amb dèficit de precipitacions. No obstant això, la segona quinzena es va caracteritzar per l'arribada de pluges en tota la província, alleujant l'estrés hídric que patien els cultius. A vegades van ser precipitacions torrencials, però globalment van ser molt ben rebudes.

Els productors de cultius de secà, després de les últimes pluges generalitzades, mantenen l'esperança que la bona collita d'ametla es consolidara i els fruits pogueren engreixar, i en el cas de l'olivar es detinguera la caiguda fisiològica de les flors i es produïra un bon quallat i creixement de les olives. En la resta dels cultius de secà les pluges de finals de mes afavoriren el correcte desenvolupament vegetatiu dels fruits.

Los **cultius de regadiu** van poder disminuir la freqüència en les aportacions d'aigua, i momentàniament rebaixar els costos de producció per haver pogut suprimir algun reg.

En les **explotacions ramaderes** en extensiu, on ja es requeria aportació d'aigua extern per a poder proveir als seus animals, la situació també va millorar amb la recàrrega dels aqüífers.

Las precipitacions que es van produir els últims dies del mes van afavorir les pastures, tant en quantitat com en la qualitat. Al seu torn, van contribuir a la seua recuperació i a la recàrrega del a s basses de proveïment.

La pèrdua de collita del **cereal** a conseqüència de l'escassetat de pluges dels mesos anteriors era evident. La sega de les parcel·les en molts casos es va paraitzar, i sobretot, en aquells camps on no es cobririen les despeses de recol·lecció. Destinant-se aquestes parcel·les per a l'alimentació animal a dent per part de la ramaderia extensiva. Segons nota informativa de la Direcció General de Política Agrària Comuna de data 2 de maig, es va permetre el pasturatge o la sega dels cultius que no anaven a arribar a finalitzar el seu cicle vegetatiu, excepte en les parcel·les que s'hagueren acollit a l'ecorègim de "biodiversitat" com a "zones no recol·lectades".

En zones dels Ports i de l'Alt Maestrat, la pèrdua de collita s'estimava entorn del 40% i el 60%, depenent de l'altura i de les dates en les quals s'haguera sembrat el cereal. Els camps que es van sembrar al novembre i desembre presentaven millor aspecte en les zones altes i fresques, cotes superiors als 900 metres.

Ares del Maestrat cota 750 m. - 28 de maig de 2023 - Imatge: Secció d'Estudis Agraris

Quant als cereals sembrats al gener i febrer que ja van tindre problemes amb la nascència i el fillol, es va poder observar clarament la disminució notable de la densitat de cultiu a conseqüència de la falta de pluges. Els minvaments s'estima que superaran el 50%.

Albocàsser cota 700 m. - 28 de maig de 2023 - Imatge: Secció d'Estudis Agraris

Les precipitacions de la segona quinzena del mes van arribar tard per a aquests cultius, ja que l'espiga estava formada i els grans sense possibilitat d'engrossir. Aquestes pluges van provocar un tombat temporal de les gramínies, encara que per la quantia i la baixa intensitat en el temps de les precipitacions els danys per aquesta causa s'estima que no seran quantificables.

Cereal tombat després de tempestes - Albocàsser cota 700 m - 28 de maig de 2023 - Imatge: Secció d'Estudis Agraris

Las pluges torrencials dels dies 25 i 26 de maig van fer que les parcel·les que no comptaven amb un bon sistema de drenatge es negaren temporalment.

Olivar negat- La Pobla Tornesa – La Plana Alta – Imatges: Secció d'Estudis Agraris

La abundant floració observada en els **cirerers** el mes d'abril va fer presagiar una bona campanya, després de les males collites dels dos anys anteriors a la província de Castelló. No obstant això, a la fi del mes d'abril i principis de maig, es van observar els incipients fruits marcint-se i atrofiant-se per les prolongades altes temperatures.

En el municipi de la Salzadella al Baix Maestrat, es va estimar una pèrdua del 90% de la collita, sent més acusada en les varietats primerenques i una mica menor en les més tardanes.

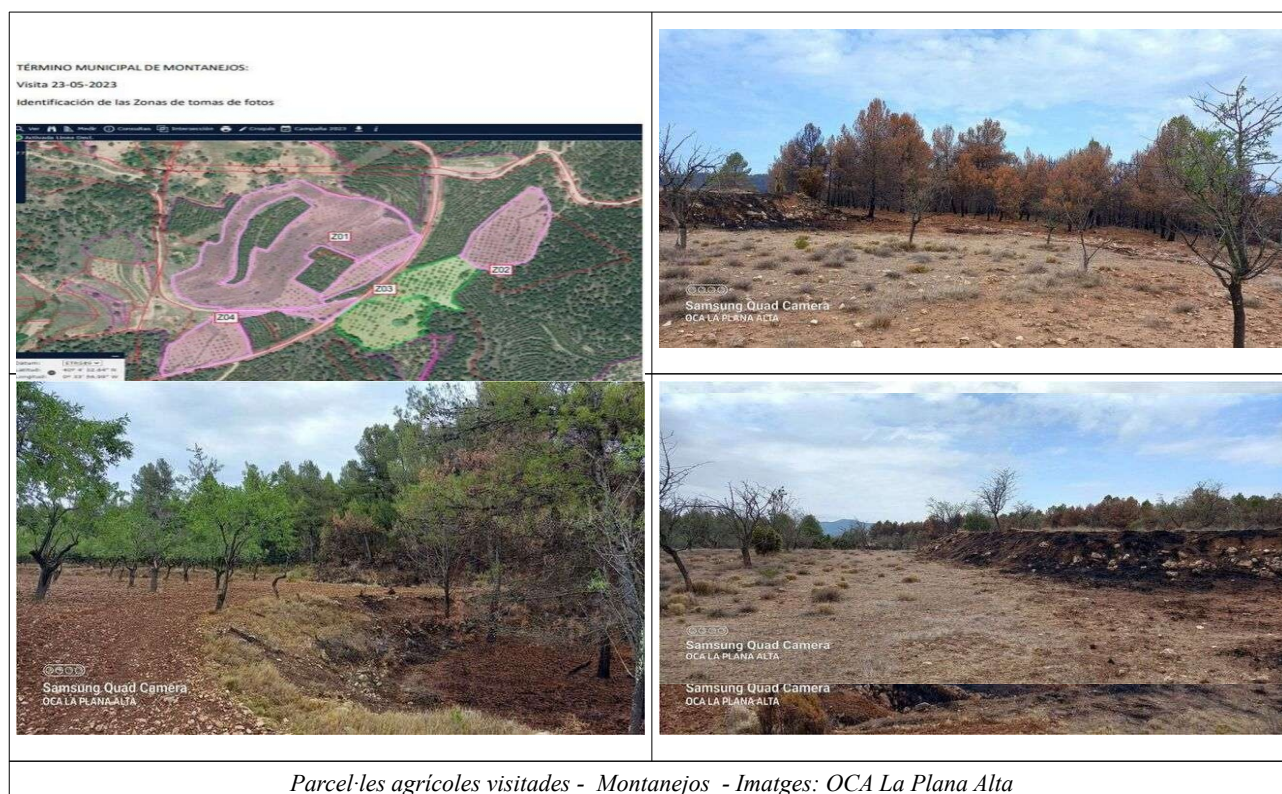

Cirerer – La Plana Alta – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

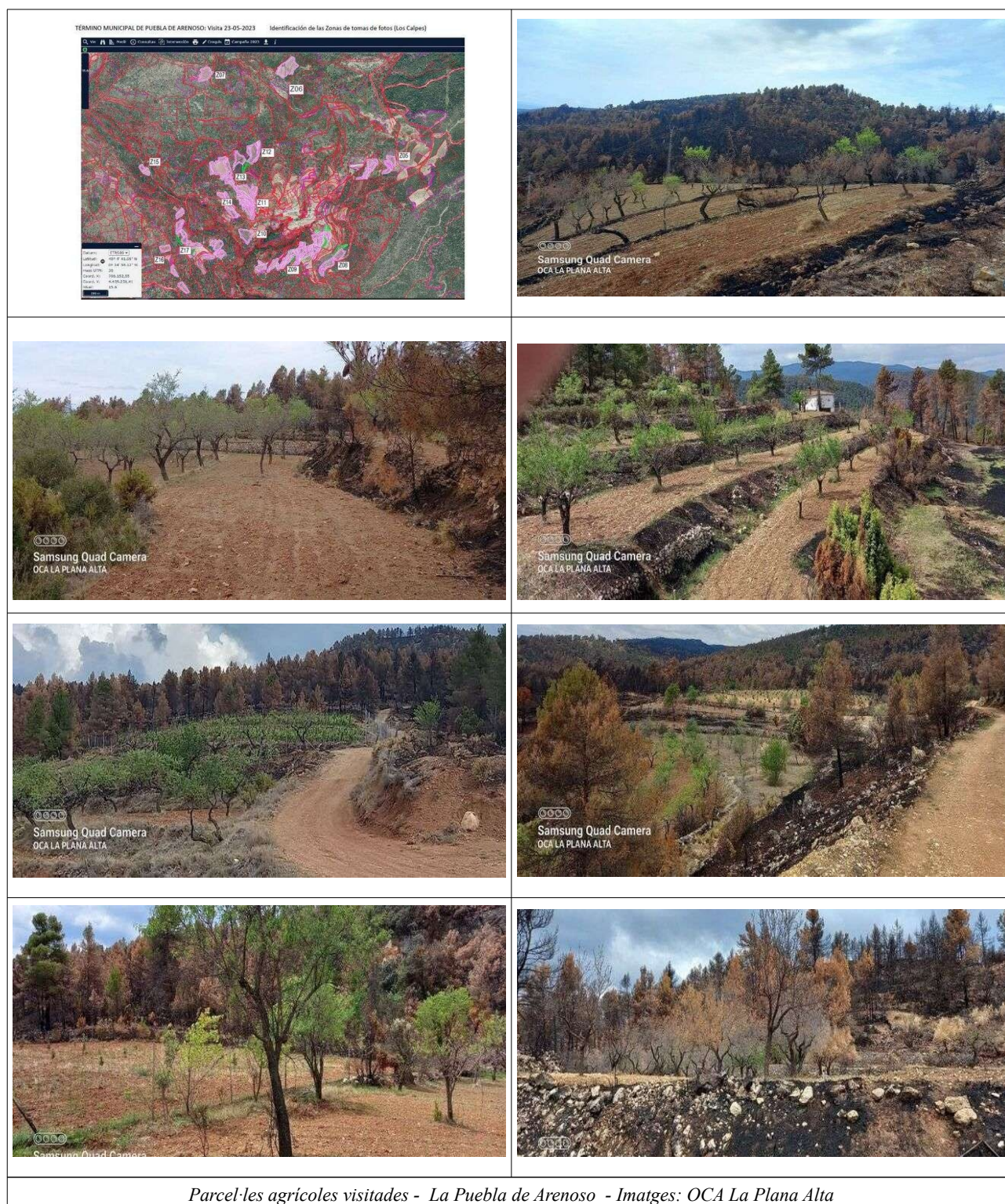
Quant al va incendiar forestal que es va produir el dia 23 de març i que es va iniciar en el terme municipal de Villanueva de Viver, que va afectar també els municipis de Fuente la Reina, Montán, Montanejos i la Puebla de Arenoso, per part de les Oficines Comarcals Agràries es van estar realitzant les valoracions dels danys en les superfícies afectades, i després de les visites d'inspecció

es va constatar que els escassos cultius de la zona no s'havien vist perjudicades i que havien actuat com a tallafoc, evidenciant que els paisatges antropomorfitzats ajuden al manteniment de la biodiversitat. En els municipis afectats per l'incendi, la superfície agrícola era molt reduïda, pràcticament tot era terreny forestal, predominant en les escasses terres cultivades l'ametler, el olivera, la vinya i les alzines tofoneres. L'activitat ramadera en la zona també era testimonial i no hi ha constància de danys materials en aquest sector.

A Montanejos es va comprovar la possible afectació en cinc hectàrees d'ametler i en una hectàrea d'oliverar. Es va apreciar que les flames només van arribar a la vora de les parcel·les.

A la Puebla de Arenoso, la zona més perjudicada es va situar als voltants de la pedania de Los Calpes. Se va comprovar la possible afecció en 23 hectàrees, la majoria d'ametler i en menor mesura de carrasca tofonera i de cultius d'herbavis, i igual que a Montanejos, on es va apreciar que les flames només van arribar a la vora de les parcel·les o com a molt a la primera fila d'arbres.

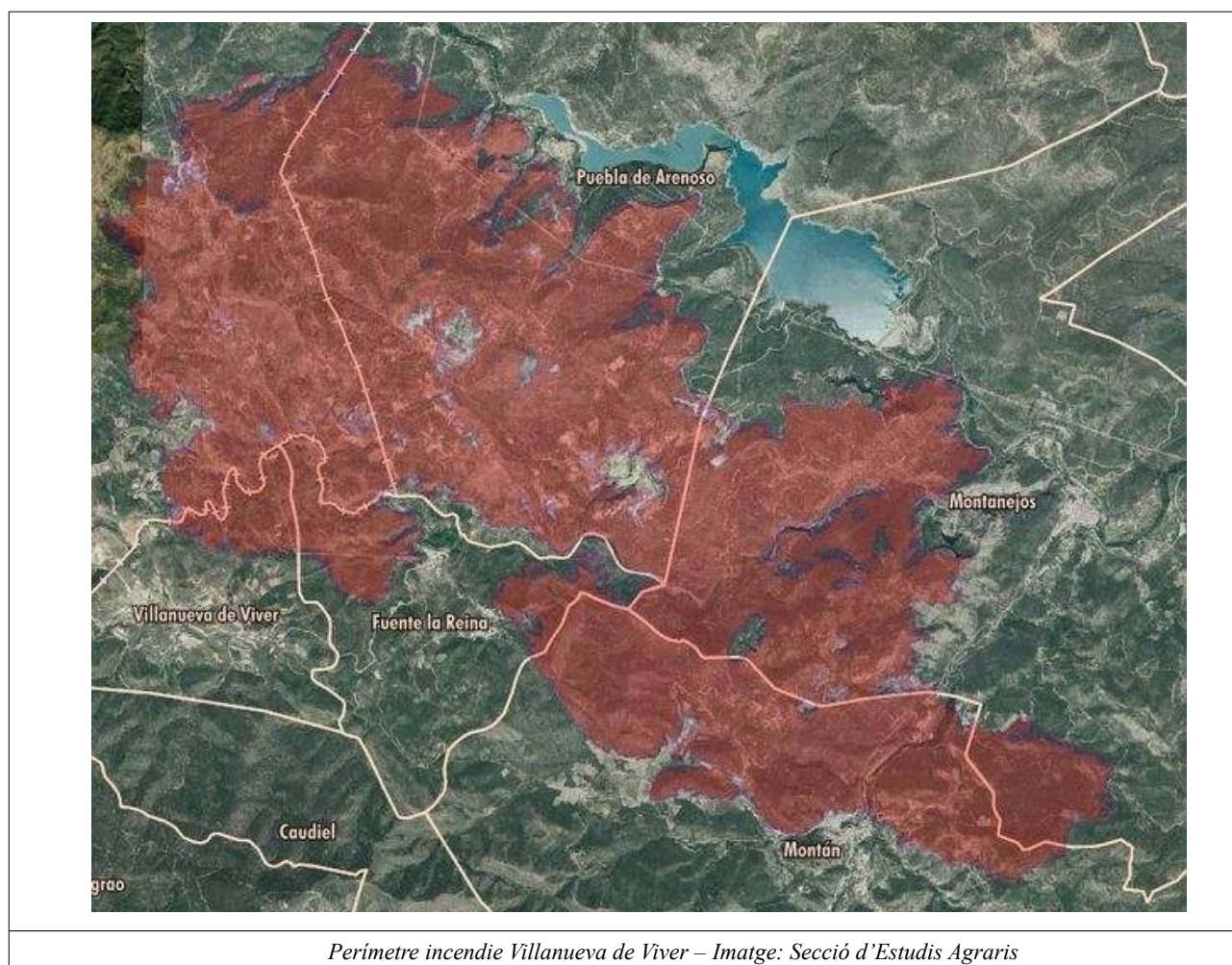

Va contrastar el verd dels ametlers, enfront del color negre i marró de la zona forestal danyada. Tan sols s'observaren en zones pròximes a la pedania de Los Calpes quatre o cinc oliveres compromesos i mitja dotzena ametlers. El reste de les parcel·les no estaven afectades, els marges de les zones

cultivades sí, però els arbres no. Feia la impressió que les parcel·les cultivades, fins i tot les parcel·les abandonades, van actuar de tallafocs.

A Fuente la Reina, Villanueva de Viver i Montán, en una primera aproximació es va estimar una superfície potencialment afectada de 29 hectàrees, la majoria d'olivar i en menor quantia de terres arables i tofoneres.

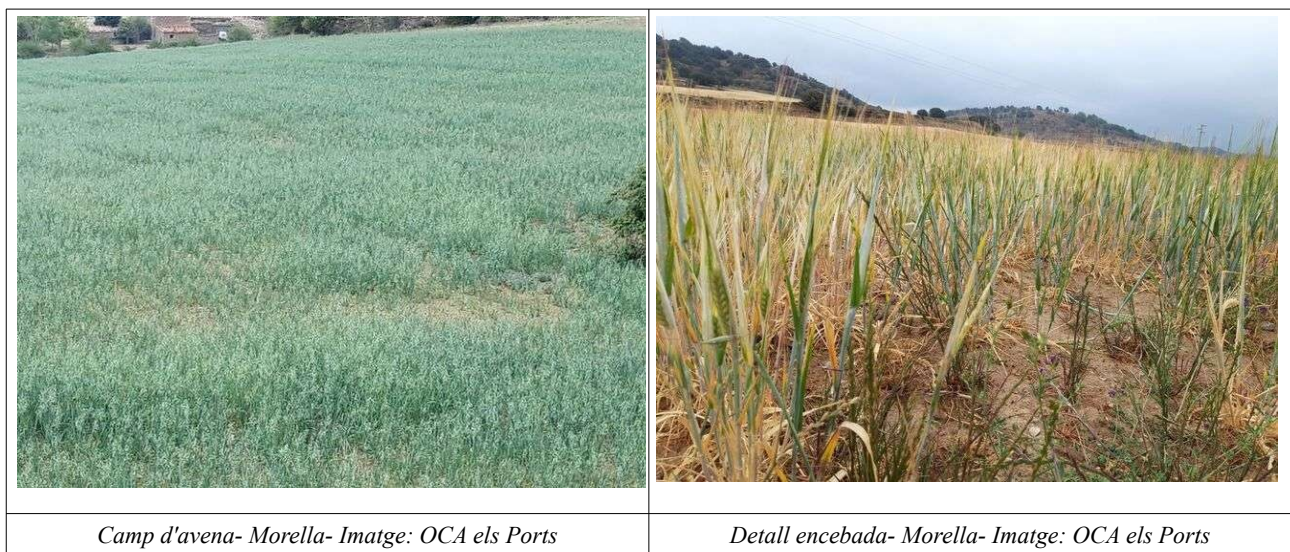

5. ESTAT DELS CULTIUS

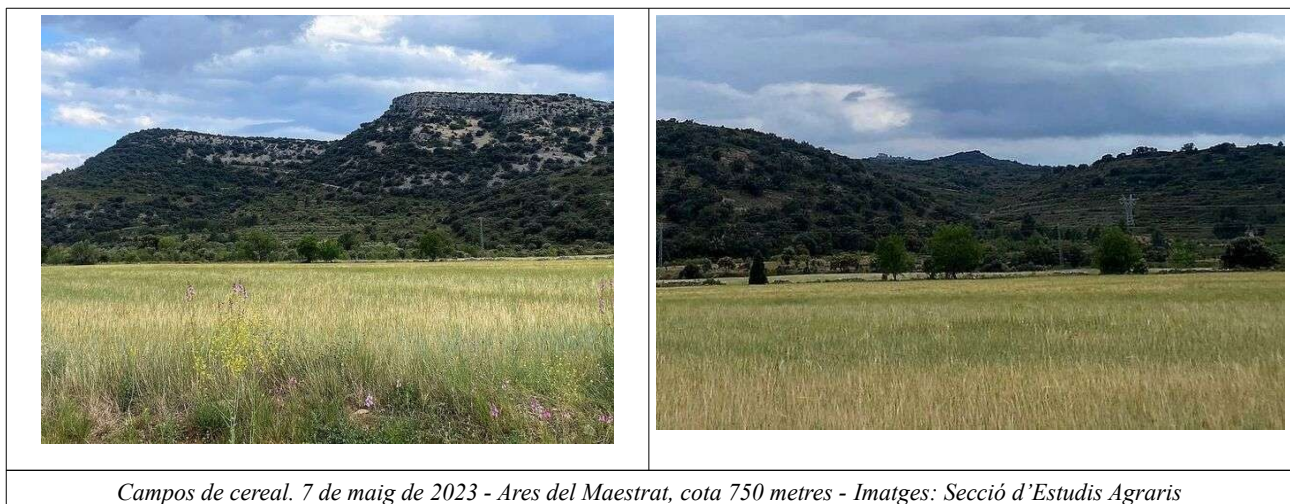
5.1 CEREALS GRA

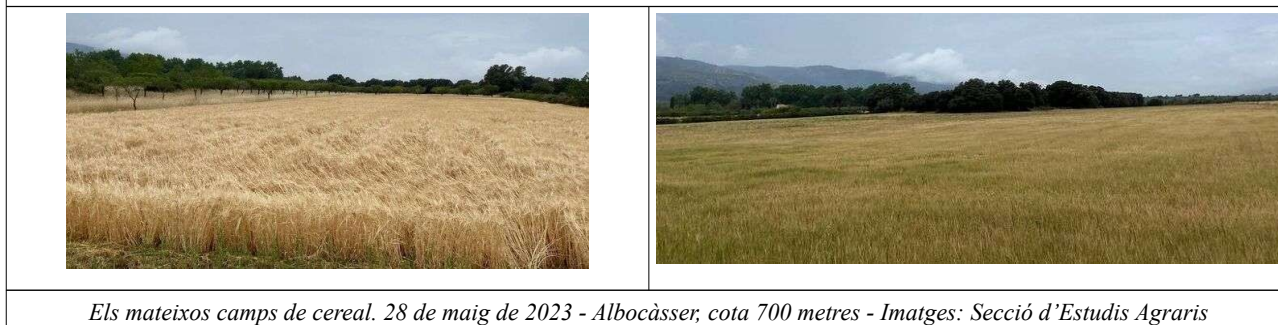
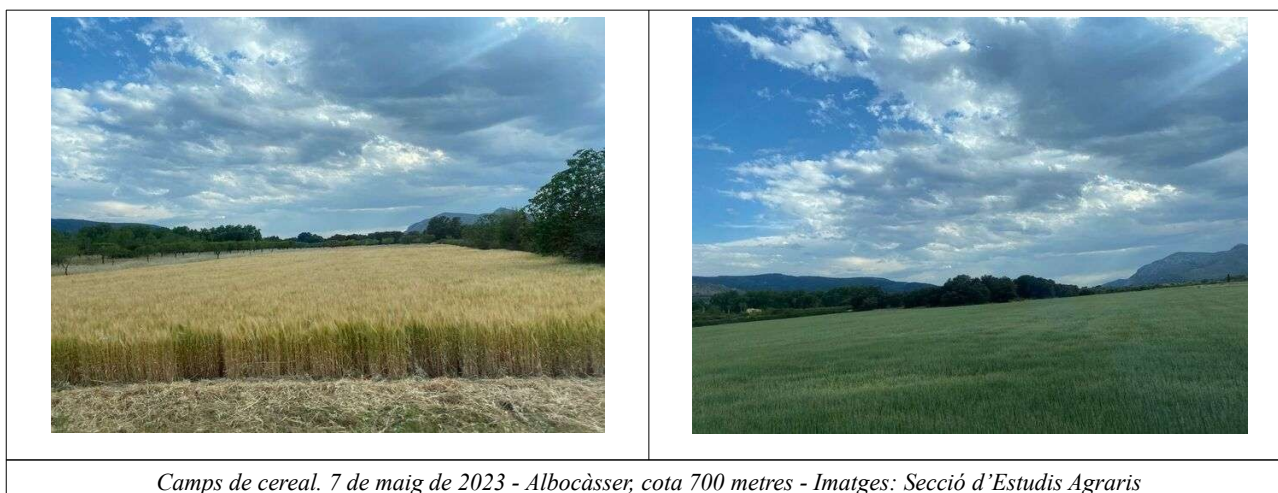
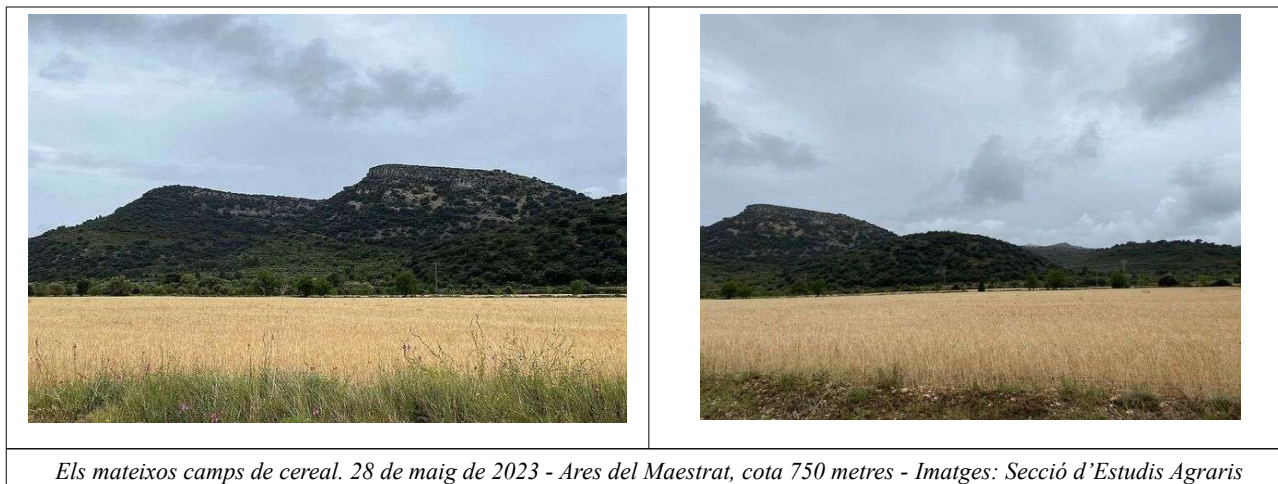
Cereals d'hivern.

Malgrat la pluja caiguda, que durant el mes de maig va ser superior a la mitjana, l'estat vegetatiu del cereal estava tan avançat que les precipitacions van arribar tard per a obtenir unes bones produccions. Els cereals presentaven poca altura, un afillament deficient, així com poques espigues i tals.

La disminució de la producció als Ports i en l'Alt Maestrat previsiblement serà superior al 50%. En aquestes comarques més d'un terç de la superfície sembrada per a gra ha sigut destinada per a pastura a dent, per ser més elevats els costos de segat i recol·lecció que el possible valor del producte.

En altres comarques com la Plana Alta, l'Alcalatén i l'Alt Millars, es preveia que els rendiments no superarien el 10% dels d'un any normal.

Davant aquesta situació, segons nota informativa de la Direcció General de PAC de data 2 de maig, es va permetre el pasturatge o la sega dels cultius que no anaven a arribar a finalitzar el seu cicle vegetatiu, excepte en les parcel·les que s'hagueren acollit a l'ecorègim de "biodiversitat" com a "zones sense collita".

Cereals d'estiu.

Arròs

Després de les labors de preparació que es van realitzar per a condicionar els terrenys, al maig es va procedir a la inundació dels camps per a posteriorment realitzar la sembra de l'arròs.

En La llosa es va sembrar l'arròs el 9 de maig. El tractor, amb rodes fines, portava enganxada una sembradora-adobadora, realitzant-se la sembra amb la repartidora-centrífuga perquè fora el més eficient possible el procés.

Un any més, com ja és habitual, es va sembrar en aquest municipi la varietat *bomba*. L'origen de la llavor era de la província de València. La llavor havia romàs en remull 24-36 hores perquè pesara i així s'afonara i quedara en contacte amb el fons. El terreny estava inundat amb 5-10 cm d'aigua.

Llavors tractades amb fungicida- Imatge: OCA la Plana Baixa

Llavors humitejades - Imatge: OCA la Plana Baixa

Sembra d'arròs- La Llosa- Imatge: OCA la Plana Baixa

Detall de la centrifugadora- Imatge: OCA la Plana Baixa

El camp queda inundat durant la resta del cicle de cultiu de l'arròs, excepte quan es realitzaran tractaments, moment en què s'asseca breument.

Camps sembrats d'arròs . 9 de maig de 2023 – La Llosa - Imatge: OCA la Plana Baixa

5.2 TUBERCLES

A primers de mes va començar a disminuir la quantitat de creïlla blanca primerenca al Baix Maestrat, que acabava a mitjan mes, donant pas a la creïlla de mitja estació que és la que majoritàriament es cultiva en la totalitat de la província. Continua en un segon pla la recol·lecció de la creïlla roja.

Les precipitacions de la segona quinzena de mes, van detindre momentàniament les arrancades de creïlla per la impossibilitat d'accés a les parcel·les. Però l'alternança amb dies secs va afavorir al cultiu, no produint-se danys a conseqüència de les pluges caigudes.

Creïlla – La Vall d'Alba - la Plana Alta – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

5.3 HORTALISSES

El mes dem institutor es va caracteritzar per tindre dues parts climàtiques diferenciades. La primera quinzena del mes continuo com ja ho havien fet els mesos anteriors, amb elevades temperatures i escassetat de precipitacions que provocava que continuara l'increment de despeses en inputs (aigua, energia, fitosanitaris, etc.) i l'acumulació d'oferta de producte procedents de diferents llocs. Mentre que a final de mes es van produir precipitacions importants sobretot a l'interior de la província. Aquestes pluges van ser molt beneficioses per al cultiu d'hortícoles.

Al maig va començar la recol·lecció de carabasseta blanca, de cogombre blanc i també de la varietat de pebrera *dolça italiana*. Va seguir la recollida de carabasseta, cebes seques i tendres, col llombarda, cabdells, coliflor blanca, encisams, creïlles i tomaques. Mentre que va finalitzar la campanya de la carxofa, la col bròcoli, del pésol verd en gra, del pésol fi o tirabec i de la fava *mutxamel*.

Parcel·la d'hortícoles – La Plana Baixa – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

Pel que fa al us diferents cultius hortícoles la seua situació al maig va ser la següent:

- **Carxofa:** a la fi de mes va acabar el tall de carxofes en la zona del Baix Maestrat destinades a la indústria agroalimentària. El poc producte en fresc que hi havia a principis de maig va anar donant pas al producte destinat a la indústria.

Les elevades temperatures que van predominar la primera quinzena del mes van afavorir l'obertura de la carxofa i l'enduriment de les bràctees exteriors, la qual cosa provocava que la destinació final fora majoritària per a la indústria de cors obligant els agricultors a allargar el període de recol·lecció. Va concloure la campanya de la carxofa per a indústria els últims dies del mes de maig.

Carxofa – Vall d'Alba – la Plana Alta – Imatges: Secció d'Estudis Agraris

- **Carabasseta:** a principis de mes es va iniciar la recol·lecció en la zona de la Plana Alta de la carabasseta blanca. Aquesta campanya es va caracteritzar per presentar menor qualitat de l'habitual, sent d'escassa grandària la peça i de pell més sensible.

A la fi de la primera quinzena es va iniciar en la zona del Baix Maestrat el tall de la carabasseta verda tant per a consum fresc com per a indústria.

- **Ceba seca:** la collita de la ceba primerenca va continuar durant tot el mes, però les quantitats recollides van anar disminuint. La grandària de les cebes va ser menor que en altres campanyes com a conseqüència que van començar a #doblegar les tiges, la qual cosa indicava que el bulb estava madur.
- **Ceba tendra:** el producte va començar a mostrar decaïment de la tija i a la fi de mes es va produir una reducció de la quantitat en els mercats.
- **Col bròcoli:** igual que els mesos anteriors, va continuar la collita en la zona del Baix Maestrat. La diferència respecte dels mesos anteriors va ser que la major part de la producció es va destinar a la indústria alimentària.
- **Col llombarda:** el tall d'aquest producte al Baix Maestrat va prosseguir durant tot el mes, amb producte de bona qualitat i bona grandària per unitat.
- **Col de cabdell:** a meitat de mes va finalitzar la recol·lecció de la col de cabdell llisa i va continuar la de la col de cabdell arrissada amb producte de bona qualitat malgrat les elevades temperatures i de les pluges que van detindre momentàniament els talls.
- **Coliflor blanca:** a mitjan mes de maig va acabar en la zona de la Plana Alta la campanya de la coliflor blanca, continuant en la zona del Baix Maestrat. Les elevades temperatures dels primers dies i la previsió de pluges per a finals de mes van fer que en la primera quinzena en

la zona del Baix Maestrat collira molt de producte alhora, cosa que va provocar saturació dels mercats.

Brassicas – Benicarló– el Baix Maestrat– Imatge: Secció de Higiene i control de la Producció Primària

- **Pésol fi:** van continuar les passades de recol·lecció del pésol en baina. So procedència va ser majoritàriament de parcel·les a l'aire lliure. Aquesta varietat és coneguda també com a *tirabec*.
- **Fava:** va prosseguir la recollida de faves a la Plana Alta, finalitzant l'última setmana del mes.
- **Encisam:** va continuar la producció d'encisams tipus *romà*, *fulla de roure* i *meravella* per al seu consum en fresc. La producció d'encisam *iceberg* va finalitzar a mitjan mes.
- **Meló:** el desenvolupament del cultiu va seguir amb normalitat durant tot el mes. Les pluges van ser moderades i beneficioses per al cultiu.
- **Cogombre:** el tall del cogombre es va iniciar a principis dem institutor a la Plana Alta, tal com estava previst. El producte era de bona qualitat, les quantitats a la fi de mes eren importants.

Plantació de cogombre – La Vall d'Alba – La Plana Alta – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

- **Pebrera:** a mitjan mes es va aconseguir l'òptim de recol·lecció en les plantacions més avançades de les zones productores, sent la primera varietat comercialitzada el pebrera dolça italiana, i a la fi de mes es va iniciar el tall del pimentó *lamuyo verd*.

Plantació de pimentó – La Vall d'Alba – La Plana Alta – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

- **Tomata:** el bon ritme de tall de les primeres partides de tomata d'hivernacle de la Plana Baixa es va veure alentit en la segona quinzena, moment en què es va iniciar el tall de tomata d'hivernacle en la zona del Baix Maestrat. Les primeres varietats recol·lectades en aquesta zona van ser *daniela*, *rosa de huesca*, *pera bestial* i *tomata blava, negra o kumato*.

Por una altra part, el desenvolupament del cultiu de tomata a l'aire lliure, tant en la Plana Baixa com al Baix Maestrat va continuar amb un bon ritme de desenvolupament afavorit per les elevades temperatures i les pluges de finals de mes.

Tomata – Imatges: Secció d'Estudis Agraris

5.4 CÍTRICS

La campanya citrícola 2022-2023 estava conclouent a la fi de mes, realitzant-se els últims talls a la Plana Baixa de la varietat de taronja *valència late*.

La floració de la nova campanya va ser bona i la caiguda de fisiològica de fruits estava sent normal, esperant-se una bona producció tant per a clementines com per a taronges.

Caiguda de pètals abans de la caiguda fisiològica de fruits – Imatge: OCA La Plana Baixa

Caiguda fisiològica de fruits – Clementines – Vila-real – Imatge: OCA La Plana Alta

Pel que respecta a la incidència del *Delottococcus aberiae*, més conegut com a cotonet de Sud-àfrica, en els primers estadis de creixement del fruit, va ser més aviat escassa.

Quant a les labors de cultiu en les zones citrícoles de la província, van continuar els treballs de poda, formació i triturat dels reste de poda, el desenvolupament de noves plantacions i el control i prevenció de plagues.

Quant a l'estat fenològic dels diferents grups de cítrics, es va apreciar:

COMARCA	GRUP	ESTAT FENO LòGIC	OBSERVACIONS:
Plana Alta	<i>Clemenrubí</i> <i>Clemenules</i>	71	Quallat: l'ovari comença a créixer; s'inicia la caiguda de fruits joves. Alguns fruits esgrogueeixen:s'inicia la caiguda fisiològica de fruits.
		73	
Plana Alta	<i>Híbrids</i>	71	Quallat: l'ovari comença a créixer; s'inicia la caiguda de fruits joves. Alguns fruits esgrogueeixen:s'inicia la caiguda fisiològica de fruits.
		73	
Plana Alta	<i>Taronja</i>	71	Quallat: l'ovari comença a créixer; s'inicia la caiguda de fruits joves. Alguns fruits esgrogueeixen:s'inicia la caiguda fisiològica de fruits.
		73	
Plana Baixa	<i>Oronules</i>	72	El fruit, verd, està envoltat pels sèpals a manera d'una corona.
	<i>Marisol</i>		
	<i>Clemenules</i>		
Alt Palància	<i>Mandariner</i>	71	Quallat: l'ovari comença a créixer; s'inicia la caiguda de fruits joves.
Alt Palància	<i>Taronja mitjana estació</i>	71	Quallat: l'ovari comença a créixer; s'inicia la caiguda de fruits joves.

Afectació per pugó – Imatge: OCA La Plana Baixa

Durant maig, i sobretot en la primera quinzena del mes, va haver-hi força afectació per pugó de l'espècie *Toxoptera aurantii*, i fonamentalment del pugó verd dels cítrics (*Aphis spiraecola*), que causà en els brots tendres molt d'enrotllament de les fulles, perjudicador del desenvolupament vegetatiu de l'arbre.

Al seu torn, des del Servei de Sanitat Vegetal es va publicar al maig el Butlletí d'Avisos número 5 que contenia la informació de residus de plaguicides en fruits cítrics que havia de ser tinguda en compte per tots els citricultores, ja que el contingut de residus en aquests fruits és un dels factors limitadors de la comercialització i no tots els països de destinació tenen la mateixa normativa respecte als límits de màxims de residus i normalment estan subjectes a canvis d'una campanya a una altra.

5.5 FRUITERS

Les condicions climàtiques, temperatures suaus nocturnes i diürnes elevades, per a un mes de maig, van afavorir el quallat i l'engruiximent dels fruiters, en general, tant de llavor com de llavor. Les pluges en la segona quinzena del mes van alleujar l'estrés hídric que començaven a acusar els cultius.

Els fruiters, en general, estaven en bon estat, excepte el cirerer que es va veure perjudicat per les altes temperatures de finals d'abril i principis de maig, i el nispro que va reduir el seu calibre per la sequera dels últims mesos.

La major part d'aquests cultius van iniciar el mes de maig a les comarques interiors i en les cotes més altes en estat fenològic I (Fruit quallat), mentre que en les zones més litorals l'estat fisiològic predominant va ser el de J (Engreixament del fruit).

Mentre que a la fi de mes, en les zones més altes l'estat va ser el de J (Fruit tendre) i en les cotes més baixes els cultius aconseguien l'estadi 81 (Començament de la maduració i coloració del fruit).

En el grup de fruiters, la superfície de cultiu ha anat disminuint a la província, excepte en el cas del magraner que es manté estable, i de l'alvocat que va augmentant la superfície dedicada a aquest any rere any.

Les recomanacions del Servei de Sanitat Vegetal, durant el mes de maig, anaven encaminades al control en fruiters d'os i llavor enfront del poll de Sant Josep (*Quadraspidiotus perniciosus*), ja que les larves desenvolupades a l'interior de la femella inicien la seua eixida al maig. També enfront de l'oïdi (*Sphaeroteca pannosa*, *Podosphaera tridactyla*, *P. leucotricha*), ja que en primavera es donen les condicions idònies amb pluges lleugeres i l'augment posterior de les temperatures que afavoreixen els atacs d'aquest fong. En el cas dels pugons, s'indicava que es presentava atenció a les reinfestacions, i si es detecta la presència de fauna auxiliar aquesta pot ser suficient per a un bon control de la plaga.

En fruiteres de llavor més específicament, s'esmentava el control de plagues i malalties com l'arna oriental (*Cydia molesta*) i *anarsia* (*Anarsia lineatella*) en bresquillera i albercoquer. Aquests lepidòpters no solen produir danys en fruita primerenca, però sí en brots d'arbres en formació. Mentre que en prunera es va donar avís per al tractament enfront de l'arna de les prunes (*Cydia funebrana*).

En fruiters de llavor es recomanava la vigilància i tractament en pomera i perera sobre cucat (*Carpocapsa pomonella*) i en perera front a *psila* (*Psylla pyri*).

Bresquilla – Moncofa – la Plana Baixa – Estat fenològic, començament de la maduració - Imatges: Secció d'Estudis Agraris

Nectarina – Moncofa – la Plana Baixa – Estat fenològic, començament de la maduració – Imatges: Secció d'Estudis Agraris

Alvocat

Durant el mes de maig es van observar els diferents estats fenològics que són coincidents a conseqüència de la seua dicogàmia sincronitzada, havent finalitzat la floració i començat el quallat de fruits.

En la Plana Alta, en els alvocats de temporada primerenca (*bacon*), els de temporada mitjana (*hass* i *fuerte*) i els de temporada tardana (*lamb hass*), l'estat fenològic predominant era el de G (Marciment de sèpals) i H (Quallat de fruits). Després del marciment de sèpals es va iniciar el quallat, que va consistir principalment en el fet que l'ovari de color verd es va engrossir en el centre de les flors que van ser pol·linitzades i fecundades.

Alvocat – Borriol - la Plana Alta - Imatges: Secció d'Estudis Agraris

En la zona intermèdia de la província s'estaven realitzant transformacions d'antigues plantacions de cítrics poc rendibles a noves plantacions d'alvocat.

Nova plantació d'Alvocat – Borriol - la Plana Alta - Imatge: Secció d'Estudis Agraris

Caqui

L'estat fenològic majoritari en l'Alt Palància durant el mes de maig va ser el 69 N (Caiguda dels últims pètals).

Des del Servei de Sanitat Vegetal se seguí realitzant el seguiment de l'estructura poblacional de *Dialeurodes citri* en caqui, ja que és una de les plagues que més preocupa el sector. També es realitzà el seguiment enfront de cotonet. Per part del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació es va dictar una resolució d'autorització excepcional per a la comercialització i l'ús de productes fitosanitaris formulats a base de sulfoxaflor 12% [sc] p/v per al control de cotonet i mosques blanques (*Dialeurodes citri* i *Paraleyrodes minei*) en caqui.

Caqui – Segorbe – Imatge: OCA l'Alt Palància

Cirerer

En el mes de maig el estat fenològic observat va oscil·lar entre el de plena collita des de principis de mes en les zones més càlides del Baix Maestrat (la Salzadella), a l'estadi 85 a la comarca de l'Alt Palància amb fruits al 50% de desenvolupament i una cosa més retardada en l'Alt Maestrat (Culla).

El quallat en principi es va produir adequadament, no obstant això a la fi d'abril i principis de maig començaren a veure molts fruits que s'estaven atrofiant per les constants i altes temperatures, per la qual cosa previsiblement tornarà a haver-hi una mala collita.

Fruits atrofiats principis de mes – La Salzadella – El Baix Maestrat – Imatges: Rafael Puig Roda

En la zona del Baix Maestrat en les varietats més primerenques com *burlat*, *early lory* i *early bigi*, la producció es va considerar perduda sel tot. En les varietats de mitja temporada com a *celeste*, *brooks*, *prime giant* i *starking* i en la varietat tardana *van*, es va estimar una pèrdua del 90%.

En les recomanacions del Servei de Sanitat Vegetal es fa esment al control enfront de mosca de les ales tacades (*Drosophila suzukii*), recordant que al començament de la collita els atacs solen ser més intensos i freqüents, podent iniciar-se l'atac a partir del canvi de color en la fruita, moment en el qual es recomana realitzar el tractament segons la presència de plaga en la parcel·la i les condicions climàtiques (humitat relativa alta i temperatures suaus). No obstant això davant la mala collita era previsible que els agricultors no fessen tractaments.

Magraner

Este cultiu es trobava a principis de mes en l'estadi 55E2 (Calze unflat), i a finals es observo que moltes flors ja es trobaven en l'estadi 61F (Flors obertes). L'evolució era la normal a la Plana Alta i a la Plana Baixa. Van continuar les labors de manteniment en les parcel·les. A la província se cultiven varietats de pellroja com ara l'*acco*.

Magraner – Moncofa - la Plana Baixa – Imatges: Secció d'Estudis Agraris

Nispro

El cultiu va evolucionar en els principals municipis productors de l'Alt Palància (Segorbe i Castellnovo), observant-se un estat fenològic entre el 87 (Maduresa de recol·lecció) i el 89 (Maduresa de consum).

L'escassetat de pluja en els mesos anteriors provoco que els fruits no es desenvoluparen, no aconseguint tota la grandària que degueren. Els calibres comercials van disminuir respecte als d'una campanya estàndard.

S'estima que les gelades primerenques al gener i febrer, van afectar almenys un 50% dels fruits que havien quallat de la varietat primerenca *algerie*. S'apreciaven en l'arbre molts fruits clivellats que no prosperaren i no van aconseguir el valor comercial. Els fruits de calibre adequat s'estima que tan sols representaven un 10% del global de la collita a la comarca de l'Alt Palància.

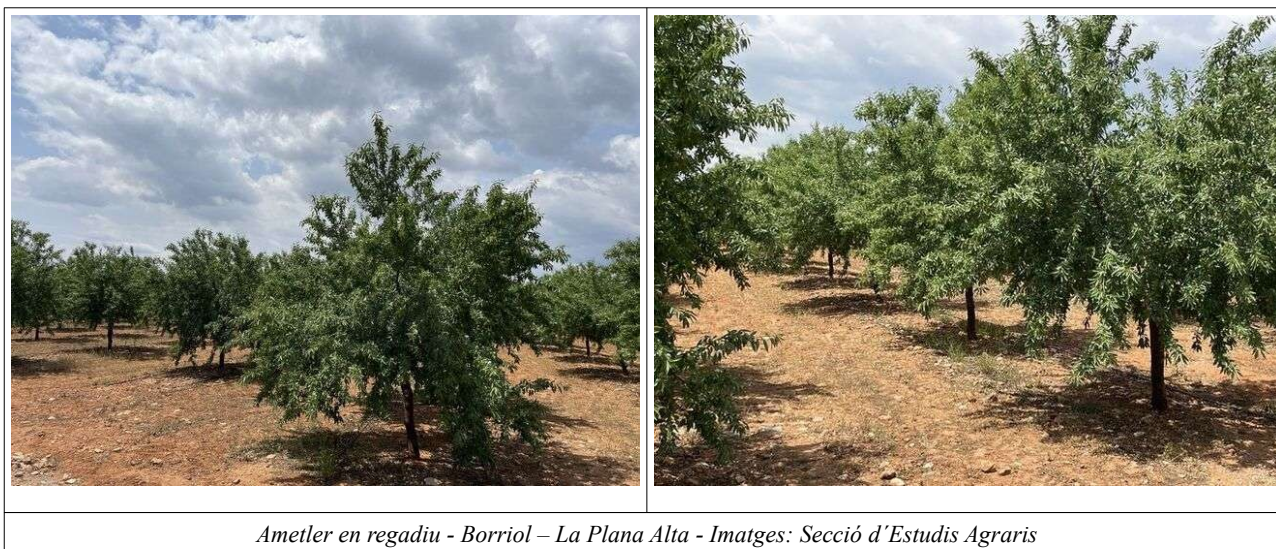
Nispro – Segorbe – Imatges: OCA l'Alt Palància

5.6 FRUITA SECA

Ametler

El mes de maig es inicio climàticament molt similar al mes d'abril, presentant elevades temperatures i escassetat de pluges. Els arbres mostraven bon aspecte en els primers dies del mes, amb una bona collita d'ametles i de bona grandària. Però a meitat de mes, en la zona de la Plana Alta, en parcel·les amb sistema de cultiu en secà, es va començar a veure defoliació lleugera en els ametlers i algunes ametles van començar a esgrogueir. Arribant-se a témer que si persistia aquesta escassetat de pluja s'iniciara una aclarida de fruits.

Les pluges van arribar la segona quinzena de maig alleujant la falta d'aigua que moltes parcel·les començaven ja a evidenciar i van contribuir a consolidar la collita i a engreixar el fruit que estava en ple procés de quallar, sent per tant molt beneficioses per al cultiu que principalment es troba en secà a la província.

Les pluges no van ser homogènies, sent més abundants en la zona costanera que en la zona intermèdia i interior provincial que són les àrees predominants on s'insereix aquest cultiu.

Però a pesar que aquestes pluges de finals de mes no van ser quantioses, sí que van contribuir a la consolidació i ompliment del fruit.

Detall de fruit - Borriol – La Plana Alta - Imatges: Secció d'Estudis Agraris

Malgrat la contínua disminució de superfície provincial dedicada a aquest cultiu, sobretot en les zones interiors de la província més afectades per la despoblació rural, es continuen realitzant noves plantacions intensives en la zona intermèdia.

Nova plantació ametler – La Vall d'Alba – La Plana Alta - Imatges: Secció d'Estudis Agraris

Quant a l'estat fenològic de l'ametler en les diferents zones de la província, es va observar:

COMARCA	SISTEMA DE CULTIU	ESTAT FENOLÒGIC	OBSERVACIONS:
Plana Baixa	Secà	81J	Fruits que arriben a la seua grandària definitiva. Comença a acolorir el fruit.
Alt Palància	Secà	75 I	Fruits al 50% del seu creixement.
Plana Alta Marcona	Secà/Regadiu	75 I	Fruits al 50% del seu creixement.
Baix Maestrat (litoral)	Secà/Regadiu	75 I	Fruits al 50% del seu creixement.
Baix Maestrat (interior)	Secà	75 I	Fruits al 50% del seu creixement.
Els Ports i l'Alt Maestrat	Secà	75 I	Fruits al 50% del seu creixement.

Avellaner

El cultiu estava en fase F i lleugerament avançat en el temps. S'anava apreciint la formació de l'avellana amb creixement del fruit, però fins i tot sense la lignificació de l'endocarpi (corfa). A la fi de mes ja s'apreciava la forma tancada, ja que el cultiu venia una cosa avançada per les altes temperatures que s'havien registrat en els mesos anteriors.

En zones més pròximes a la costa, on el cultiu és testimonial, ja s'apreciava la forma característica de l'avellana formada i amb la grandària final.

Avellaner – la Vall d'Alba - cota 300 metres– la Plana Alta - Imatges: Secció d'Estudis Agraris

Les pluges de finals de mes van afavorir el desenvolupament del cultiu, després d'un hivern i un inici de primavera càlid i sec, que havien perjudicat el desenvolupament correcte del cultiu. Les altes temperatures havien avançat l'estat de la brotada de les fulles, i els camps ja es veien amb les fulles totalment esteses.

Avellaner – Benassal – l'Alt Maestrat - Imatge: Secció d'Estudis Agraris

Noguera

Les nogueres el mes de maig també presentaven un estat fenològic un poc avançat, tot influenciat per les altes temperatures registrades.

Les seues flors masculines estaven entre els estats fenològic Ff2 (Estigmes corbats) a principis de mes i de Gm (Anteres buides de pol·len començant a ennegrir), a finals.

Mentre que en la flor femenina, el estat fenològic estava entre els estadis Df2 (Primeres fulles completament desplegadas en forma obliqua, deixant aparèixer en el centre les flors femenines) a principis de mes, evolucionant cap al estadi Gf i aconseguint a final de mes el fruit al 60% de la seua grandària final.

En varietats primerenques com la *err* es preveu una reducció de collita per les baixes temperatures que es van registrar a principis d'abril, quan el cultiu es trobava en brotada.

En altres varietats que es cultiven a la província, en principi el cultiu es desenvolupava amb normalitat. Les varietats més comunes, a més de la *serr*, són la *chandler* (amb la corfa més llisa que altres anous, ben segellades i d'estructura ovalada), la *fernètte* (amb la corfa fina i dura i interior de color clar), o la *gal·les* amb l'anou molt gran, de manera trapezoidal amb un front lleugerament el·líptic i en la seua corfa té marcades protuberàncies i el seu fruit interior és gran i de color clar. Aquesta última varietat es va desenvolupar com un producte autòcton a la Comunitat Valenciana, i a Castelló es cultiva en el municipi de Zucaina, en l'Alt Millars.

Les pluges de finals del mes de maig van ser beneficioses per al correcte desenvolupament del cultiu.

Noguera – cota 820 metres - l'Alt Maestrat – 28 maig - Imatges: Secció d'Estudis Agraris

5.7 GARROFERA

L'estat fenològic observat a la Plana Baixa era el de 77 (70% dels fruits aconseguixen la grandària específica de la seua espècie).

La prolongada sequera i les altes temperatures dels mesos anteriors presagiaven una pèrdua de producció, ja que el arbre per la seua pròpia supervivència davant la falta d'aigua podria desprendre el fruit. No obstant això, las pluges i les temperatures suaus de la segona quinzena del mes, tant en la zona de la Plana Alta, com en la zona del Baix Maestrat, van afavorir molt el cultiu, engrossint les baines fins a aconseguir les grandàries estàndard.

No en totes les zones productores de la província s'esperava una gran producció, ja que hi ha comarques que aquesta futura campanya es preveu una collita menor, a conseqüència que els arbres estarien descansant de les altes produccions de les últimes campanyes.

Al maig les entrades als magatzems de garrofes de la collita 2022 van anar disminuint, esperant-se que les últimes partides ho facen al juny. La campanya es va caracteritzar per començar amb preus elevats de comercialització pròxims als quals es van aconseguir en la campanya 2021, en la qual es van superar els 2 €/kg, i que va acabar amb preus entorn als 0,30 i 0,50 €/kg. Pel que sembla, aquesta disminució de la cotització va ser conseqüència del alt preu aconseguit pel quilogram de garrofa que va provocar que tant la indústria agroalimentària, com la farmacèutica i de cosmètics buscaran altres productes que pogueren substituir als components de la goma de garrofa i que no incrementaren els costos de producció.

Algarrobo – Borriol – la Plana Alta – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

5.8 VINYA

La vinya durant el mes de maig, en les zones més interiors i altes de la província es trobava en fase fenològica F (Bagots visibles). Al Baix Maestrat l'estat fenològic era normal per a l'època de l'any, situant-se en H (Botons florals separats). Mentre que en els municipis productors de la Plana Alta (Benlloc, Vilafamés i les Useres) va oscil·lar en el transcurs del mes entre els estats fenològics G (Bagots separats) – I (Inici de la floració).

Quant a les labors, es van realitzar els primers desfullats. Al mateix temps, es va aprofitar per a llevar alguns xucladors per a així afavorir la ventilació de la vinya.

Les precipitacions de finals de mes van ser ben rebudes, i van alleugerir l'estrés hídric en el cultiu.

En altres comarques de la Comunitat Valenciana es va constatar la presència de l'escarabat del sudari (*Oxythyrea funesta*), que sol aparèixer en el cultiu en sequeres prolongades. Davant la falta d'aliment pot atacar els brots i les gemmes florals de les vinyes. A la província no es tenia constància oficial fins al moment d'elaboració d'aquest informe. Per part del Servei de Sanitat Vegetal es recomanava el tractament amb “spinosad”, que és l'únic producte autoritzat, encara que resulta car.

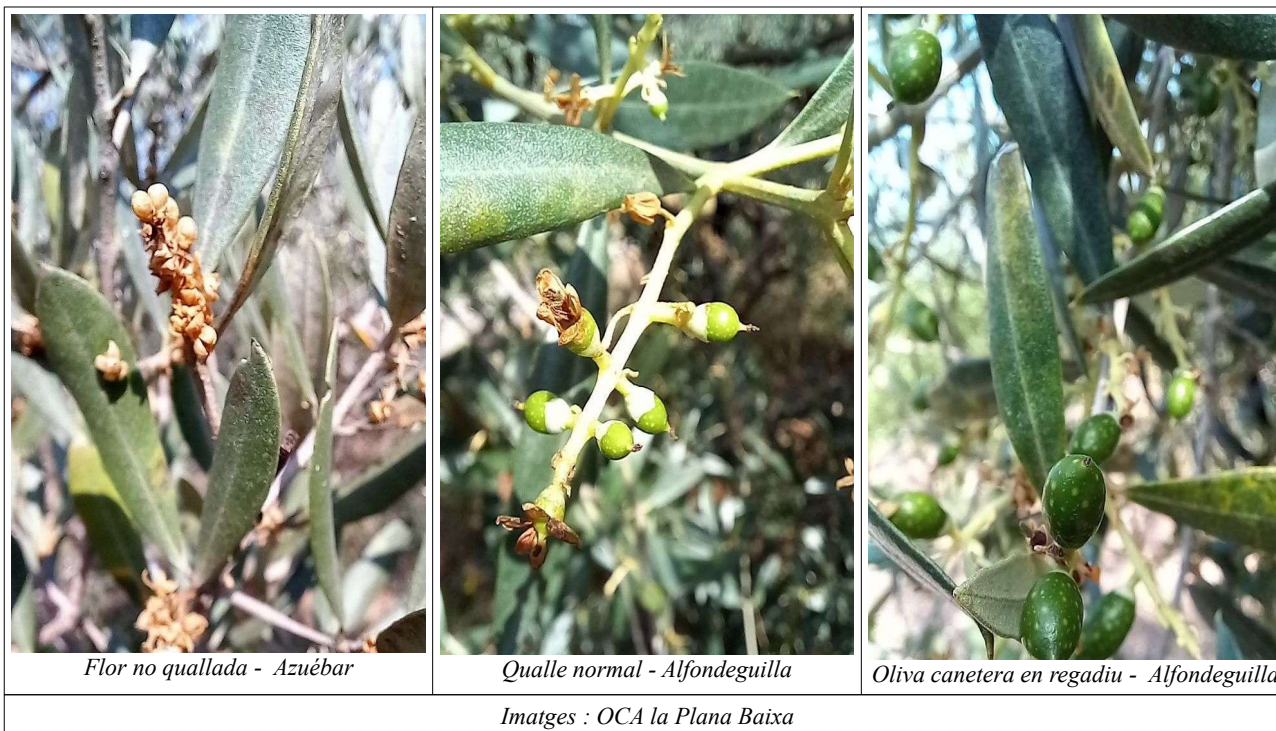
Escarabat del sudari pròxim a camp de vinya – Vilafamés– la Plana Alta – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

5.9 OLIVAR

El mes de maig es va iniciar amb la mateixa incertesa sobre el bon desenvolupament de la futura collita que ja s'havia transmés amb anterioritat durant els mesos de març i abril a conseqüència de les elevades temperatures i la falta de precipitacions.

El cultiu a la fi del mes d'abril ja presentava signes d'estrés hídric i tèrmic, i aquesta tendència va seguir la primera setmana de maig.

La segona setmana va vindre acompanyada de les primeres pluges de poca quantia a les zones olivereres de la província, que no semblava que anaren a ser la solució al possible avortament massiu de flors en les varietats més primerenques a conseqüència de l'estrés hídric i tèrmic.

Al seu torn, la brotada a conseqüència d'aquesta escassetat d'aigua i de les elevades temperatures tampoc era bona i això podria repercutir sobre la campanya olivarera 2024/25 en produir l'olivera la collita sobre fusta de l'any anterior.

La tercera setmana de maig van arribar de nou les pluges a les zones productores. Aquestes precipitacions si que van beneficiar el cultiu, van detindre la caiguda de flors en aquelles zones on s'estava produint i ajudant al engruiximent de les olives en les zones primerenques, evitant que l'oliva es quedara xicoteta i acabara sent avortada.

La brotada també es va veure afavorida per aqueixes pluges.

El final de maig es va veure caracteritzat per episodis de pluges puntuals amb dies alterns assolellats i d'elevades temperatures que podrien reactivar diverses malalties fúngiques com l'ull de gall que romanía latent en algunes parcel·les.

Floració olivar – La Llosa – La Plana Baixa – Imatges: Secció d'Estudis Agraris

L'estat fenològic del cultiu en les diferents comarques era el que es detalla a continuació:

COMARCA	ESTAT FENOLÒGIC	OBSERVACIONS
Plana Baixa (interior)	69	Fi de la floració, quallat del fruit i caiguda dels ovaris no fecundats.
La Plana Alta (interior) i L'Alcalatén	69	Fi de la floració, quallat del fruit i caiguda dels ovaris no fecundats.
L'Alt Palància	67 - 71	Comença la caiguda de pètals blancs. Grandària dels fruits al voltant del 10% de la seua grandària final.
El Baix Maestrat(interior)	69	Fi de la floració, quallat del fruit i caiguda dels ovaris no fecundats.
El Baix Maestrat(litoral)	69	Fi de la floració, quallat del fruit i caiguda dels ovaris no fecundats.
Els Ports	67 - 71	Comença la caiguda de pètals blancs. Grandària dels fruits al voltant del 10% de la seua grandària final.

Fruits olivar – La Llosa – La Plana Baixa – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

5.10 UNES ALTRES PRODUCCIONS

Apicultura

Durant la primera quinzena del mes va seguir la preocupació per les altes temperatures i la falta de pluges, ja que les floracions s'estaven veient perjudicades. Les pluges i les temperatures més suaus en la segona quinzena van pal·liar aquesta situació.

Assentament apícola – Benassal – L'Alt Maestrat – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

La campanya de mel de flor del taronger es pot considerar que va ser bona, amb mels de qualitat, i encara que la sequera va ocasionar que fora molt curta, s'arribaren a realitzar fins a tres passades per rusc. Pràcticament tots els ruscos van estar en parcel·les de flor del taronger, ja que era l'única floració que es va considerar que podria arribar a ser rendible.

La floració de romer, que en principi semblava bona, finalitzava prematurament a la província, amb poca producció, sent difícil trobar mel amb el nivell pol·línic adequat per a catalogar-la com monovarietal, el normal era que estiguera mesclada amb ametler, ja que les floracions es van solapar.

Pel que respecta a la mel tipus mil-flors la campanya va ser molt fluixa. Les pluges es van fer esperar i la floració, en general, va ser molt escassa i molt perible a conseqüència de les elevades temperatures.

Els apicultors de la província de Castelló, que són generalment transhumants, es van estar plantejant no moure els ruscos per a evitar despeses. Les zones a les quals tradicionalment es desplacen també estaven sent afectades per la sequera. Pel que, si ens les movien, l'única despesa que tindrien seria la d'alimentar el rusc perquè sobrevisquera.

Abelles en flor de magraner– Moncofa– La Plana Baixa – Imatge: Secció d'Estudis Agraris

Ornamentals

Les vendes es van mantindre en la tònica de les últimes campanyes, encara que tornant a nivells més similars als dels anys anteriors a la pandèmia. Fonamentalment s'estaven comercialitzant les plantes de massís, les aromàtiques i els arbustos ornamentals. Finalitzant la campanya de primavera, en breu es condicionaran les instal·lacions per a preparar el cultiu de les espècies que es cultivaran per a la campanya de tardor-hivern.

A principis de mes en ocasió de la celebració del dia de la mare, es van realitzar moltes compres, destacant la d'hortènsies. L'imminent trasllat a les segones residències de la població també va contribuir a aquest augment de les vendes.

Las pluges de finals de mes, amb la recàrrega d'aqüífers i l'augment del nivell en els embassaments va suposar un alleujament a les possibles restriccions en l'ús d'aigua a la població a Catalunya, ja que molta de la producció té com a destí aqueixa comunitat autònoma, i si es produeix una limitació del reg les vendes podrien veure's perjudicades.

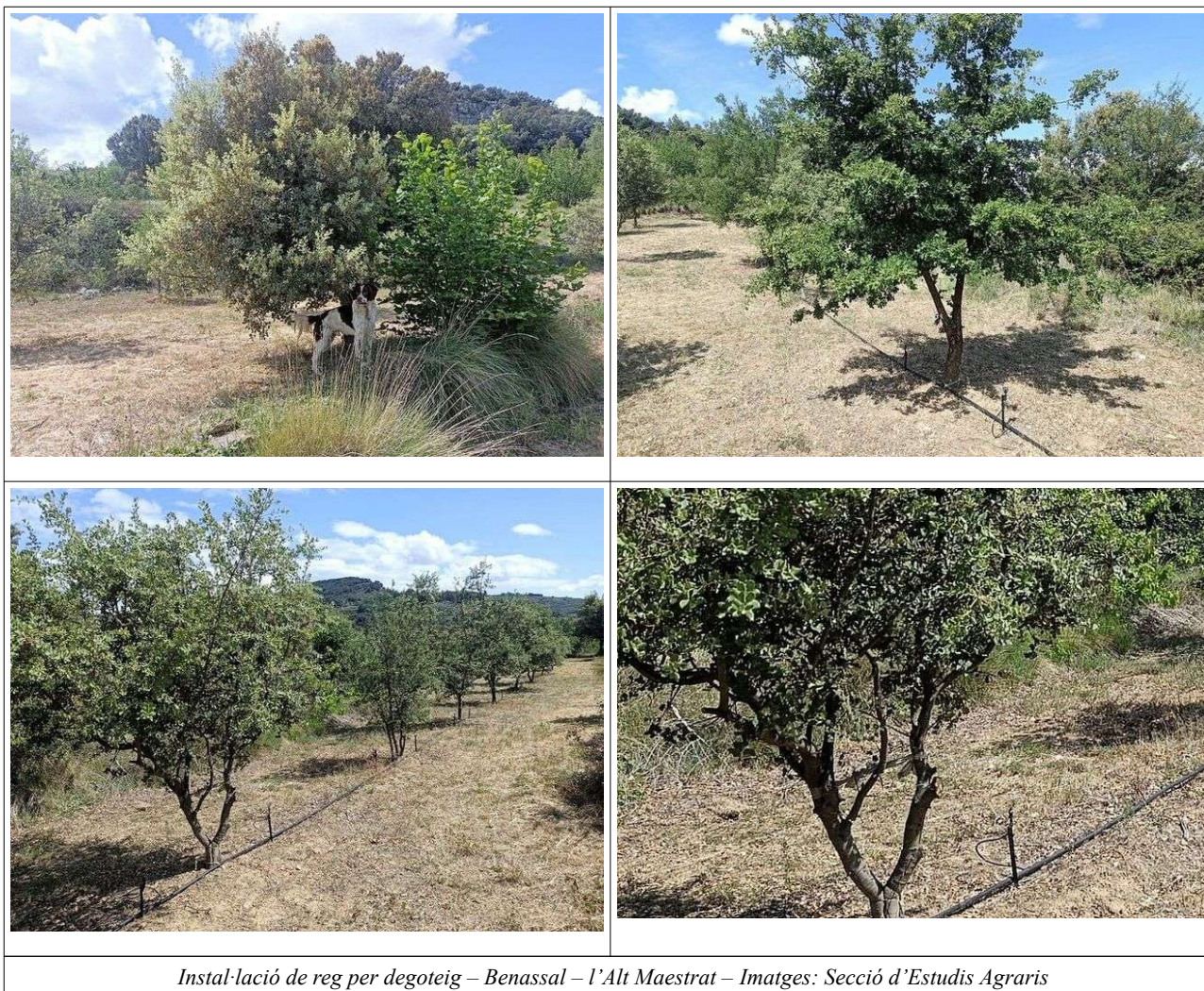

Plantes de massís– Benicarló– Imatge: Secció d'Estudis Agraris

Tòfona

Durant la primera quinzena del mes de maig van continuar las altes temperatures i la falta de precipitacions que es venien succeint des dels últims mesos, després d'un mes d'abril que va resultar ser el més sec i càlid de la sèrie històrica, sobretot a les comarques d'interior de la província on s'assentisca aquest cultiu. No obstant això, les pluges en la segona quinzena de maig van contribuir a alleujar l'estrés hídric que patia el cultiu.

Las plantacions, en general, se situen en zones de secà. Els cultivadors de tòfones intenten aprofitar al màxim els recursos hídrics en aquestes zones instal·lant depòsits mòbils, o recuperant les basses que antigament es tenien en els camps per als horts familiars, a fi d'instal·lar sistemes de reg auxiliar per degoteig per a la supervivència de les plantacions en períodes d'escassetat de precipitacions com l'ocorregut en els últims mesos.

5.11 PASTURES

Durant aquest mes de maig la precipitació caiguda va ser superior a la mitjana mensual normal, i va ser molt beneficiosa per a l'activitat agrària, tant per la quantitat com per la forma pausada en què va caure, permetent que s'absorbira pel terreny en condicions òptimes. Tan sols el dia 26 la intensitat de la pluja va ser torrencial a la Plana Alta, sobretot en la costa.

Las pluges es van repartir per totes les comarques al llarg de l mes. De nord a sud i de l'interior a la costa, els acumulats de precipitació oscil·laven entre 50-100 l/m² als Ports, una mica superiors en l'Alt Maestrat amb valors entre 100-150 l/m², de 50 a 100 l/m² a l'Alcalatén i en l'Alt Palància, i d'uns 50 l/m² en l'Alt Millars. A les comarques més costaneres els registres al Baix Maestrat estaven entre 25-50 l/m² en la costa, mentre que a més a l'interior es van arribar a registrar 250 l/m². A la Plana Alta va ser on més precipitació es acumulo, entre 150-250 l/m², mentre que en la Plana Baixa els registres oscil·laven entre 50-150 l/m².

Les pastures es van veure clarament afavorides, i a mitjà termini es veurà la recuperació, tant en quantitat com en qualitat.

També va augmentar la recàrrega dels aqüífers i les basses d'aigua per al subministrament a la ramaderia en extensiu.

Pasturatge a dent en camp d'ordi- Morella – els Ports – Imatge: OCA els Ports

En molts casos, i davant la pèrdua de rendiments, els camps de cultiu de cereal ja estaven sent aprofitats com a pastures, circumstància que es va autoritzar segons la nota informativa de la Direcció General de PAC de data 2 de maig, i es va permetre el pasturatge o la sega dels cultius que no anaven a arribar a finalitzar el seu cicle vegetatiu, excepte en les parcel·les que s'hagueren acollit al ecorègim de “biodiversitat” com a “zones no collides”.

Pastures - Morella – els Ports – Imatge: OCA els Ports